9. številka. Poštnina plačana v gotovini. V Ljubljani, v torek 13. januarja 1920. LIII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin., za uradne razglase 1·20 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročila nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvo:	
celoletno naprej plačan .	K 120·—	celoletno	K 140·—
polletno	„ 60·—	polletno	„ 70·—
3 mesečno	„ 30·—	3 mesečno	„ 35·—
1 „	„ 10·—	„	„ 12·—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno ☞ po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarje se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. ☞ Rokopisov ne vrača. ☜

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Prof. Friderik Juvančič:

Kako preprečiti razvrednostitev denarja?

V Parizu, 6. januarja 1920.

Zelo razširjeno je naziranje, da je tečaj denarja kake države direktno odvisen od njene trgovine z inozemstvom, natančneje: od razlike med njenim uvozom in izvozom. Da to pravilo ne velja absolutno, o tem se prepričamo, ako pregledujemo trgovinsko bilanco katerekoli države. Ker nas poleg krone in dinarja posebno zanima francoski frank — saj se nahaja v jugoslovanskih rokah skoro tretjina milijarde francoskih frankov — vzemimo v roke knjigo »Documents statistiques sur le commerce de la France«, ki jo je pravkar izdalo francosko finančno ministrstvo.

V tej publikaciji čitamo, da je Francija v prvih desetih mesecih 1919. leta izvozila v Švico za 341.224.000 frankov blaga in da je v istem času dosegel njen uvoz iz Švice vrednost 313.290.000 frankov. Diferenca v prilog Francije znaša torej 27.934.000 frankov. Kljub temu je pal francoski frank v Švici na polovico svoje prejšnje vrednosti.

V Belgijo je izvozila Francija v prvih desetih mesecih 1919. leta za 795.765.000 frankov blaga, dočim je dosegel njen uvoz iz Belgije v istem času vrednost 543.075.000 frankov. Diferenca v prilog Francije 252.690.000 frankov. Kljub temu je izgubil francoski frank v Belgiji približno 5 odst. svoje vrednosti.

V Italijo je izvozila Francija v prvih desetih mesecih 1919. l. za 387.241.000 frankov blaga. V istem času je uvozila iz Italije za 664 milijonov 881.000 frankov blaga. Diferenca v prilog Italije znaša torej 227.640.000 frankov. Kljub temu je poskočil francoski frank v Italiji skoro za četrtino svoje vrednosti.

Iz Zedinjenih držav je dobila Francija v prvih desetih mesecih 1919. l. vrednosti za 6.695.033.000 frankov in je v istem času tja izvozila samo za 451.207.000 frankov blaga. Diferenca v prilog Zedinjenih držav znaša ogromno svoto 6.243.826.000 frankov. Kljub temu ima danes francoski frank v Ameriki približno isto vrednost kakor v Švici, namreč 50 centimov.

Ako torej hočemo najti pravi vzrok razvrednostitev francoskega franka, ga ne smemo iskati zgoli v teh in sličnih podatkih, ampak tudi v drugih činjenicah bolj splošne narave: Francija je med vojno izgubila velik del svojega narodnega premoženja: Rusija, ki je bila dobila iz francoskih rok velikanska posojila, je postala dolžnica dvomljive vrednosti: Nemci so opustošili velik del Francije in zelo oškodili njeno industrijo; nadomestilo, ki ga je upala Francija od njih dobiti, ne bo, kakor se kaže, nikoli doseglo višino izgub; trgovinska bilanca, dasi napram mnogim deželam aktivna, je vendar z ozirom na Ameriko v splošnem pasivna; množina papirnatega denarja se je med vojno in po nji znatno povečala in rezerva v zlatu, dasi največja na svetu, za kritje papirnatega denarja nikakor ne zadostuje; last not least: v Franciji sami je izgubil frank vsled dobičkaželjnosti trgovcev in verižnikov velik del svoje vrednosti.

Razvrednovanje denarja se začenja navadno v notranjem prometu in nadaljuje v prometu z inozemstvom. Da denar prav cenimo, moramo vzeti kot merilo vrednost blaga, ki je zanj dobivamo. Vsak denar lahko smatramo za trgovsko robo, ki se plačuje z blagom. Čim več blaga moraš za gotovo svoto dati, tem višja je vrednost denarja. Množina blaga, ki odgovarja gotovi novčni vrednoti, znači kupno moč te vrednote. V Ljubljani je veljalo jajce pred vojno 10 vinarjev, danes stane 2 kroni; kupna moč krone je pala na 20. del. Iz tega sledi, da znaša kupna moč današnje krone deseti del prejšnje kupne moči.

Razlika med nekdanjo in sedanjo kupno močjo franka oziroma krone odvisi deloma od nedostajanja blaga, deloma od preobilice denarja, deloma pa tudi od dobičkaželjnosti gotovih krogov. Prvi vzrok je naraven in umljiv; drugi je nenaraven in škodljiv; tretji je nemoralen in kazniv. Vsi trije vzroki pa, vsak po svoje, močno pospešujejo razvrednovanje denarja v notranjem prometu, kar seveda tudi na inozemstvo neugodno vpliva.

Že iz teh podatkov je razvidno, da razvrednostitev denarja ne more biti samo posledica trgovinske bilance kake države ali pa nezadostnega kritja njenega papirnatega denarja, katero kritje danes ni več odvisno od veličine takozvanega zlatega zaklada, ampak od celokupne gospodarske moči dotične države. Vzroke denarne razvrednostitve je marveč iskati v komponentah zelo različne narave, ki se vsekako dado strniti v eno edino rezultanto, ki se zove: nezaupanje v gospodarsko silo onega organizma, ki izdaje — danes bi marsikje lahko prosto rekli: ki tiska — denar in ki je navadno identičen z državo samo.

Da država reši svoj denar in s tem premoženje svojih državljanov, moralo predvsem oni, ki vodijo njene gospodarske posle, imeti resno voljo zadržati ali preprečiti njegovo razvrednostitev. Ker se je bilo pa razvrednostenje začelo v notranjem prometu, se mora tudi lečenje začeti doma. Vlada mora najprej gledati, da pride v okom nedostajanju blaga, kar more doseči predvsem potom povzdige produkcije. Vsak državljan mora dobiti in prevzeti svoje delo. Že se razmišlja v nekaterih državah o tem, ali bi ne kazalo nadomestiti del vojaške službe s takozvano delavsko službo. Vsaka zdrava oseba naj bi posvetila vsaj nekaj mesecev svojega življenja delu za skupnost, za narod, za državo. Smotrena produkcija množi blago, kar ima za posledico padanje cen, ceneše življenje, torej povzdigo vrednosti denarja. Razmnoževanje papirnatega denarja se omeji, potem ustavi; slednjič se del papirnatega denarja odtegne prometu. Državno premoženje se pomnoži potom dohodkov kakor: davki, oddaja premoženja, dobički iz državnih podjetij itd.

Verižništvo in vsaka druga oblika dobičkarije, ki je eden glavnih vzrokov draginje, se stavi pod strogo in difamujočo kazen. Vsa dopustna sredstva morajo služiti razkrinkanju ljudskih pijavk in pri kaznovanju se ne sme gledati ne na stan, ne na premoženje delikventa. Nasprotno: čim višje stoji grešnik, tem trša bodi kazen: čim bogatejši je, tem večji del premoženja naj se mu zaseže. Vsaka obsodba naj se glasi na zapor. V slučajih posebne brezsrčnosti, osobito ako so bile posledice draginje lakota, bolezni in smrtni slučaji, naj se glasi obsodba na smrt.

Tudi politika mora stopiti v službo gospodarske povzdige države: notranji politični boji, ki škodujejo ugledu države na zunaj se morajo opustiti ali vsaj omejiti. Vlada mora skrbeti za to, da se državljanske pravice spoštujejo, da se pa tudi državljanske dolžnosti brez razlike stanu strogo izvršujejo. Zakonodaina in izvrševalna oblast si morata biti v zavesti svetosti svojih nalog. Skratka: notranje razmere v državi morajo vzbujati zaupanje v njen ustroj tudi v inozemstvu. Staro Avstrijo so pokopale njene razdrapane notranje razmere, kojih živa slika je bil dunajski parlament, karikatura zakonodajne oblasti. »Vsako državo vlada duh, na katerega se oblast opira«, je rekel Montesquieu: »ako se po krivdi oblasti poruši ta duh, se zruši tudi država.« Posebno pa mora postajajoča država upoštevati rek: »Es ist der Geist, der sich den Körper schafft«.

Gotovih industrijskih produktov nobena država, posebno ako je pretežno agrarna, kakor naša, ne more v zadostni množini sama izdelovati. Glede takih izdelkov treba skrbeti za import potom smotrene trgovine. Uvoz in izvoz pa se morata organizirati in regulirati, s samim nadziranjem transportov in s hermetičnim zapiranjem mej se ne doseže mnogo, nasprotno: tako avtoritarno zapiranje mej učinkuje kakor mrtvilo, ki izpodjeda zdravo podjetnost in povzroča tihotapstvo, verižništvo in vsakojake ekscese na gospodarskem polju. Vodilno načelo pri regulaciji trgovine z inozemstvom mora biti prizadevanje države postati upnica in ne dolžnica inozemstva. Ako se troški uvoza ne dajo kriti z izkupičkom za izvoz, treba gledati, da se državi odpro velikopotezni krediti ali da se prodajo v inozemstvo gotovi vrednostni papirji, ki se morajo eventuelno nalašč v to svrho kreirati. Seveda se taki krediti ne dosežejo zlahka in tudi plasiranje papirjev je težavna stvar, osobito ako gori omenjeni pogoji o notranji konsolidaciji države ne odgovarjajo popolnoma zahtevam takih previdnih gospodarskih skupin, kakor jih imajo Amerika, Anglija in Francija, ki danes edine hodijo v poštev. Osobito Amerika, najbogatejša upnica vsega sveta je pri sklepanju sličnih pogodb skrajno oprezna. Amerikanska publika se za tuje papirje doslej ni niti malo zanimala in tudi ameriške banke se z mednarodnimi operacijami do vojne niso dosti pečale. Šele Wilson in njegova vlada sta začela obračati pozornost ameriškega kapitala na Evropo. Ta pomembna Wilsonova poteza je odprla takoj začetkom vojne ameriški industriji skoro neizčrpne vire bogastva in je tudi mnogo pripomogla k temu, da se je Amerika slednjič odločila, da se aktivno udeleži vojne. Zedinjene države, ki so med vojno naložile velikanske svote v Evropi, morajo sedaj gledati, da v smeri, ki so jo izbrale, vztrajajo, kajti ubrati sedaj drugo pot bi značilo provzročiti industrijsko krizo najhujše vrste. Pred kratkim je tamošnji kongres sklenil nov zakon z imenom Edge Foreign Finance Bill, ki ga je tudi Wilson že podpisal. Smoter te postave je, organizirati ameriške banke v svrho stvaritve novih kreditov, ki naj omogočajo evropskim državam uvoz iz Zedinjenih držav. Sestavile so se bančne skupine, kojih vsaka razpolaga z najmanj dvema milijonoma dolarjev, ki pa smejo izdajati obligacije do desetkratne višine kapitala. Te bančne skupine so podrejene organizaciji Federal Reserve System in bodo mogle izvrševati vse mednarodne finančne in bančne operacije. Ena njihovih glavnih nalog bo, odpiranje velikih kreditov ter trgovanje s tujimi vrednostmi. Ker pa tuji papirji v Ameriki niso popularni, bo izdajala ta organizacija lastne obligacije, tako da se bo ameriška publika pravzaprav udeleževala notranjih kreditnih operacij in ji ne bo treba direktno pečati se s tujimi vrednostmi.

Velike važnosti te ustvaritve, v kateri se zrcali vsa velikopoteznost ameriške podjetnosti, ni treba naglašati. Važna je osobito tudi za našo državo, ki ji vsled njene priljubljenosti onkraj morja ne bo težko črpati iz Amerike sredstev, ki jih bo potrebovala za svoj gospodarski preporod, ako bo le znala najti pravo pot do virov bogastva. Conditio sine qua non je seveda: notranja konsolidacija. Brez te nam najmodrejša rešitev valutarnega vprašanja ne bo pomagala mnogo ali pa nič in naše narodno premoženje bo šlo v nič, namesto da bi postalo temelini kamen bodočemu blagostanju našega ljudstva.

—*—

Vseslovanstvo.

Karl Kramař je priobčil v »Narodnih listih« članek, v katerem se zavzema za vseslovanski evropski blok. »Venkov« je hitro reagiral, češ, da niso zdaj časi iluzij ampak trdih realnosti.

Kdo ima prav? Teoretično Karl Kramař, če abstrahiramo, da so ljudje ljudje in narodi narodi, faktično »Venkov«. Kajti vsak narod in vsaka država pozna samo sebe in druge samo — v kolikor so mu koristni. To mogoče ni lepo, pa zato nič manj resnično.

V stari Avstriji je bilo mogoče misliti na skupen nastop, ker so bili vsi Slovani v nji zatirani — Poljaki seveda so gledali na vse tri dele svojega naroda in skušali ustvariti boljše življenske pogoje vsaj enemu, zato se niso obotavljali iti z Nemci in zatirati Rusinov.

Danes so vsi Slovani nekdanje Avstrije prosti, zato misli vsak samo nase. Čehi in Poljaki bi tvegali najraje vojno zavolj Tešinskega in sta se Habermann in Karl Kramař prav nebratski pogovarjala po pariških listih, Rusini in Poljaki so vodili po Galiciji vojno kakor pred petimi leti Avstrija in Rusija. Poljaki bi radi nasproti Rusiji vsaj nekdanje zgodovinske meje itd. itd. Dasi bi se dale najbrže prav lahko ugotoviti pravične meje med temi državami — in takrat bi imel mogoče tudi dr. Kramař prav — je najboljše, da se ne spuščamo niti teoretično v te spore.

Za nas je življenjsko vprašanje naslonitev na Rusijo, s tega stališča bomo gledali in moramo gledati na slovanstvo. Tu pa je treba pomisliti, da je Rusija mlada država, ki se bo šele po sedanjem niveliranju globokih predvojnih socijalnih prepadov in heterogenosti lahko pognala do prave višine. In naj stoji potem na nje čelu Ljenin ali pa kak Romanov, ona ne bo priznala in še manj prenesla vsake desettisočne države, ki se je blagovolila inštalirati na njenem teritoriju na blagohotno prigovarjanje gospodov s pariške konference. Tu ne štejem Fincev, še manj drugih severnih obrežnih posili - držav, ki bi jih rad imel Lloyd George, da bi mu poceni dobavljale lan, ampak se bojim za Poljake, ki jim gredo oči daleč onkraj verske meje, kar bi ne smelo biti, in mislim na Romune, ki fatalno zamenjavajo svoj apetit s svojo močjo.

Da bi znalo biti temu tako, v tem me potrjuje glasilo ruskih demokratov v Parizu »Pour la Russie«, ki pobija z enako vehemenco Ljenina kot Kolčaka in Denikina ter piše v svoji decemberski številki v odgovor Bureju, ki hoče rešiti Rusijo boljševikov,

LISTEK.

Izlet na Koroško.

(Konec.)

II.

Avto hiti po sneženi cesti. Ima zagrinja pokrajino. Čutimo, da drčimo navzdol. Cesta se spušča v velikih serpentinah v dolino in na drugi strani se vidijo prve luči: naš Velikovec. Še par mostov, par ovinkov — cesta gre zopet navzgor in v poltmi se pokažejo prve hiše tega našega starega mesta.

Po svoji legi spominja nas Velikovec na Kranj ali na Radovljico. Ima v sebi in okoli sebe še mnogo spominov onih časov, ko so taka mesta imela pomen za obrambo dežele. Leži na visokem bregu, ki ga od treh strani obdaja naraven globok jarek — na jugu pa se vali po dolini naša reka Drava. S tega svojega stališča obvlada Velikovec ves okraj okoli sebe. Zdi se nam, kakor visoka srednjeveška trdnjava.

Naravno je — ko smo obstali na prostornem glavnem trgu — da smo takoj vprašali po komandanta te trdnjave. To je naš general Maister. Ni bilo treba dolgo spraševati: šel je baš čez trg. Veselo smo se pozdravili, spravili smo avto in smo se šli pokrepčat.

V generalovi družbi je zelo prijetno. Kdo ga ne pozna iz onih veselih časov, ko je bival kot častnik med nami.. Bil je vedno vesel zabaven družabnik. Sedaj ga je zgodovina poklicala, da izvrši veliko delo. Rešil je v odločilnem trenutku naš Maribor in sedaj smo mu zaupali Koroško, da reši, kar so drugi zamudili. Sedeli smo po večerji in smo se pogovarjali. Prvo vprašanje je pri vsakem: kako kaže plebiscit? V tem oziru so na obeh straneh optimisti in pesimisti. Mi mislimo, da je v slovenskem delu zmaga gotova — nemški (tudi dunajski listi) pišejo, da bodo zmagali Nemci. Res so nekje napravili poskusen plebiscit in smo dobili mi 80%, Nemci pa 75%. To kaže nezanesljivost prebivalstva. General računa z razmerami in se zaveda, da je treba resnega dela in trdne podpore. Koroško prebivalstvo je lani vsled izpremememb mnogo izkusilo, zato je naravno, da je nekoliko nezaupljivo. Narodnega idealizma je tu malo — zato ljudstvo špekulira na agitacijo. Odločujejo gospodarski razlogi. Kdo da več? Kdo obeta več? Kdo več plača. Ni dvoma, da je tudi na Koroškem mnogo zavednih Slovencev — toda ljudstvo je raztreseno po gorskih vaseh in ga je težko organizirati. Večji kraji v dolini so nemškutarska gnezda. Tudi Velikovec se še ni izpreobrnil. Agitacija je od obeh strani velika. Naše delo je otežkočeno s tem, da nam ni pripadlo nobeno mesto, ki bi bilo trgovsko središče, ker se sedaj gospodarska vprašanja težko ugodno rešujejo. Tudi mednarodna komisija v Celovcu stoji pod nemškim vplivom. Vkljub temu ni dvoma, da bo naš pas glasoval za Jugoslavijo — seveda je želeti, da bi bilo to glasovanje tako, da bi ga lahko s ponosom pokazali našim nasprotnikom. V tem oziru je treba, da cela Slovenija podpira naše delo na Koroškem. Plebiscit bo najbrže koncem marca ali v aprilu. Na Koroškem je huda zima in pot iz gor v dolino ni lahka. Zato tudi plebiscit ne bo lahek.

Drugi dan sem se vozil preko Drave v Sinčo ves. Vozili smo se po starem začasnem mostu, ki je bil zgrajen, ko so Nemci razbili stari most. Ko se človek začuti na tem mostu nad deročimi valovi, ga skoraj obide neprijeten občutek. No, prešli smo srečno tja in nazaj. Poleg stavijo lep močan most, ki bo kmalu gotov. V tem oziru nismo, kakor Amerikanci, ki so nam svetovali, naj si namesto Celovca sezidamo novo mesto, ozir. naj v par mesecih zgradimo železnico iz Borovelj v Velikovec. Mi delamo počasi. Vkljub temu zgradba mostu hitro napreduje in bo kmalu vezal Velikovec s krajem na jugu Drave. Tudi ceste se grade. To delo in skrb za to, da se pomore onim ljudem, ki so trpeli v lanskih bojih — in ureditev gospodarskih vprašanj — vse to bo gotovo ugodno vplivalo na ljudstvo. Tiskarna v Velikovcu skrbi za časopise in letake. Mnogo tiskanega blaga z raznimi lažmi skušajo tudi Nemci spraviti čez mejo. Seveda jim diši tudi naša moka in denar.

Zapuščali smo Velikovec s prepričanjem, da to starodavno koroško tržišče, ki je postalo zdaj naša glavna trdnjava, vestno vrši svojo dolžnost. Okrog nas je v belem zimskem dnevu ležala naša lepa koroška bajka. Pride pomlad, ko se bo bajka zbudila, daj Bog, da bi kot lepa resnica stopila pred nas. Kdor jo bo videl, jo bo ljubil. Dr. J. L.

———

s pomočjo Poljske in Romunije — seveda s primernimi koncesijami na škodo Rusije: »Ti ciničnI pozivi na Romunijo in Poljsko, ki se hočeta spitati z ostanki naše domovine, so žalitev celega ruskega naroda.«

Ko je hotel skleniti Crispi zvezo z Nemčijo, so mu rekli: »Pot v Berlin gre skozi Dunaj.« Isto velja za nas. Vsak naš zaveznik bo moral iti skozi Petrograd ali Moskvo. Če je za to pripravljen, dobro, če ne, no...

Joso Jurkovič.

Naša narodna šola.

Po proklamaciji Wilsonovih štirinajstih točk smo mislili, da bo izginil pojem narodne šole, kajti pričakovalo se je upravičeno, da bo dobila vsaka država svoj etnografski teritorij in bo vsled tega odveč narodna šola v predvojnem pomenu besede, ki je pomenila ohranitev plemenske individualnosti proti tujemu raznarodujočemu pritisku. Danes je v zasedenih krajih pozabljeno 14 Wilsonovih točk, vprašanje narodnih šol v nekoliko spremenjenem smislu pa je postalo še bolj akutno, kajti danes vidimo, da ne bomo imeli boja proti enemu ali več plemenom v okviru ene države, ampak da nam stoji nasproti cela država, ki skuša našemu plemenu zadati smrten udarec. In v tem boju moramo predvsem računati na svojo lastno moč.

Moč naroda pa ni izražena v njegovi številčni visokosti, ampak v njegovi etični kakovosti in prepričanju. Odločujoč moment v boju, je prepričanje naroda, da se bori za pravično stvar. Vzgojiti to prepričanje, je naloga narodne šole, kajti značaj in prepričanje se začneta oblikovati v zgodnji mladosti.

Pri pouku se morajo imeti pred očmi naši izgubljeni kraji in po vzgledu Francozov ne sme nikdar pasti beseda, kakor bi bili ti kraji italijanski — ampak vedno poudarjati, **da so le začasno zasedeni od Italijanov.** Učenec mora poznati natanko zemljepis in zgodovino teh krajev, število prebivalstva, njega kulturo in civilizacijo **ter podli način, kako so spravili Italijani te kraje začasno pod svojo oblast.** Temu primerno naj se uravnajo vse slike in tudi čtivo, vendar je paziti na to, da se vzbudi v učencu prepričanje, **da je naša zahteva zahteva etike in humanitete,** ne pa kaka maščevalnost ali imperijalizem.

Tu bo seveda ležala glavna naloga na učitelju, na njegovi inicijativi in svobodoljubju, kajti ne sme pričakovati, da bo dobival za to direktive ali celo pohvalo od uradne strani — lahko se zgodi tudi nasprotno. Vendar imamo v tem oziru polno zaupanja do našega narodnega učiteljstva.

P. P.

Politične vesti.

= **Jadranska konferenca in naš prestolonaslednik.** »Politika« javlja: v naših uradnih krogih se trdi, da ostane prestolonaslednik regent Aleksander v Franciji po vsej priliki do konca tega meseca, ker hoče biti v Parizu, ko se bo začela jadranska konferenca.

= **Ustavotvorni odsek.** »Politika« javlja: Početkom tega mes. se osnuje ustavotvorni odsek, ki bo imel nalogo, pripraviti novo ustavo in sploh vse, kar je potrebno za konstituanto. V ta odsek vstopi 11 članov iz vladnih skupin, isto število se ponudi članom opozicijonalnega bloka. Razen tega vstopita v odsek dr. Draža Pavlović in dr. Josip Smodlaka kot narodna poslanca izven strank. Člani ustavotvornega odseka bodo morali izvoliti izvedence za javno in državno upravo. Kakor se glase zadnje vesti, so radikalci pripravljeni, vstopiti v ta ustavni odsek. Naloga ministrskega predsednika Davidoviča je sedaj, da se sporazumi z gosp. Protičem.

= **Povratek naših ministrov.** Ministra Milorad Drašković in Kosta Stojanović, ki sta se udeleževala pariških pogajanj glede odškodnine Srbiji, se vrneta prihodnji teden v Beograd.

= **Zaradi relacije med krono in dinarjem prelom v opozicijonalnem bloku.** LDU. Beograd, 10. januarja. Dr. Laginja je ministrskemu predsedniku Ljubi Davidoviću poslal poziv, da naj se krona in dinar zamenjata v razmerju 1 : 1 v istem smislu, kakor je to zahtevala konferenca Jug. dem. stranke dne 2. januarja t. l. v Ljubljani. Stvar je vzbudila veliko pozornost v Beogradu, to pa zategadel, ker je s tem prišlo do zloma v opozicijonalnem bloku med radikalci in pristaši Narodnega kluba. Radikalci namreč z vso vnemo branijo relacijo 1 : 4 in očitajo finančnemu ministru Veljkoviću, da je napram kronskim interesentom preveč popustljiv.

= **Laviranje in poskušanje v valutnem vprašanju.** LDU. Beograd, 11. januarja. V vodilnih političnih krogih je v zadnjem trenotku nastal glede rešitve valutnega vprašanja kompromisni predlog, ki sprejema Veljkovičev načrt z nekaterimi formalnimi modifikacijami. Bistvene točke tega kompromisnega predloga so sledeče: Reorganizirana Narodna banka naj potegne stare krone iz prometa s tem, da jih zamenja z novo kronsko novčanico. Ker takih novčanic še ni natisnjenih, naj se za sedaj vporabijo v to svrho novo natisnjeni državni dinarji, ki se morajo s posebnim natiskom na obeh straneh označiti kot krona in sicer, ker takih novčanic še ni dovolj natisnjenih, naj bi se natisnil, kakor po Veljkovičevem načrtu na vsako tako dinarsko novčanico večkratni iznos v kronah. Poleg kronskih novčanic naj bi izdajala Narodna banka dinarske novčanice. V garancijo novih bankovcev (kronskih in dinarskih) bo dala država Narodni banki državne bone. Na ta način prevzame država jamstvo za izmenjavo nove krone. Ta državna garancija bo podprta zlasti s tem, da se zastavi del državnih šum, katerih čisti dohodek bo deloma služil v sukcesivno kritje novčanic narodne banke. Dosedanje kritje Narodne banke bo služilo tudi kot kritje za nove kronske in dinarske novčanice. Razmerje med novo krono in nje zlato podlago (Münzfuss) ostane za sedaj nerešeno. Reši ga šele parlament. Istotako naj parlament določi zlato podlago za dinar. Sedanja zlata podlaga starega dinarja se do tedaj suspendira. Tudi nadalje pa ostane v veljavi za razmerje med krono in dinarjem sedaj obstoječa službena relacija 4 : 1. Vsakdo sme plačevati pri državnih blagajnah v kronah ali dinarjih po tem kurzu. Državna plačila, zlasti uradnikom se izvrše radi zadržanja sedanjih tržnih cen v vsem starem ozemlju krone izključno v novih kronskih novčanicah. Mali kronski bankovci, ki danes več ali manj vrše vlogo drobiža, se v najkrajšem času nadomeste z novim papirnim novcem.

= **Preiskava proti zagrebškim javnim uradnikom.** LDU. Zagreb, 11. januarja. Preiskava proti aretovanim uradnikom se nadaljuje z vso hitrostjo, da se morejo čimprej oddati sodišču v kazensko zasledovanje. Na dan prihaja vedno novo gradivo glede zlorabe uradne oblasti od strani nekaterih uradnikov. Med drugim se je dognalo, da je bila službena depeša poštnega ministra od zagrebške direkcije vsem poštnim uradom, v kateri cirkularni depeši je minister javil, da je povišanje plač že sklenjeno ter stvaril in prepovedal triurno stavko, bila dostavljena z dodatkom uradniške organizacije, katera pozivlje uradništvo, naj se depeši ministra ne odzove, nego naj postopa izključno po navodilih »Saveza javnih namještenika«. Tako je bil službeni ukaz ministra anuliran po uradniškem društvu na lastni njegovi depeši. Težko obremenjuje aretirane uradnike tudi, da so se polastili brzojava in telefona sploh za svoje svrhe in z njim razpolagali, kakor da so oni sami vlada.

= **Vesnić se vrne.** Beograd, 10. januarja. Iz Toulona poročajo, da bo jugoslovenski poslanik v Parizu Vesnić zapustil Francijo in se povrnil v Beograd.

= **Dr. Švegel v Beogradu.** Dr. Ivan Švegel, narodni poslanec in izvedenec naše delegacije na mirovni konferenci v Parizu, je dospel v Beograd.

= **Razpravljanje o interesih naše države.** Agenca Havas poroča: Clemenceau, Lloyd George in Nitti so se predpoldne sestali v ministrstvu za zunanje stvari ter so nadaljevali razpravo o jadranskem vprašanju. Dutasta in sir Havkey sta se razgovorov udeležila. Carson, Scialoja, Wallace, Matsui in Berthelot so proučevali jugoslovensko zahtevo, naj se stari dogovori med Hrvatsko in Ogrsko sprejmejo za podlago, da se določi del ogrskega dolga, ki odpade na Jugoslavijo kot nasledstveno državo Ogrske. To prošnjo so oddali juristični komisiji. Nato so proučevali odredbe, ki zavarujejo Srbiji preskrbo s premogom iz pečuških rudnikov, dokler se ne uveljavi mirovna pogodba z Ogrsko in ki določajo, da naj dobavlja Ogrska premog iz pečuških rudnikov Jugoslaviji.

= **Vzhodnojadransko vprašanje in Clemenceau.** »Edinost« poroča iz Pariza z dne 7. t. m.: Danes je Clemenceau sprejel jugoslovensko mirovno odposlanstvo. Z ozirom na Scialojeva priobčila o vsebini spomenice, ki mu je bila izročena v Londonu, o jadranskem vprašanju, je jugoslovenska delegacija Clemenceauju razložila svoje stališče v smislu, da odločno odklanja podlago, na kateri je ta spomenica zgrajena. Jugoslavija je prepričana, da bi vsako poseganje Italije na vzhodno jadransko obal in na otoke moralo v najkrajšem času dovesti do novih konfliktov. Tako rešenje bi ogrožalo evropski mir v isti meri, kakor ga je v resnici motila nesrečna rešitev bosanskega vprašanja na berlinskem kongresu. O svojih izvajanjih izroči odposlanstvo jutri zjutraj mirovni konferenci spomenico, v kateri bo tudi zahtevalo, naj jo vrhovni svet o priliki nastopajočih konferenc zasliši. Clemenceau je vzel ustna izvajanja z zanimanjem na znanje. Vsi ti koraki seveda ne izključujejo direktnih pogajanj z Lahi, ki jih je v ostalem tudi Clemenceau priporočal.

= **Iz čehoslovaške ustave. Pravice predsednika republike.** Ustavni odsek narodne skupščine je sklenil, ker ima predsednik republike pravico veta, po katerem sme v 14 dneh narodni skupščini vrniti sprejeti zakon, da stopi tak zakon kljub temu v veljavo, ako obe zbornici ali pa vsaj poslanska zbornica ostane pri prvotnem sklepu po polmenskem glasovanju s $^3/_5$ večino. Dalje je bilo sklenjeno, da se voli predsednik republike na 6 let in da nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za predsednika. Ako bi bil kdo več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za predsednika, se more zopet voliti še le po preteku 6 let. Ta določba ne velja za prvega predsednika republike. Dalje se je sklenilo, da se po vladni določbi more voliti namestnik predsednika, ako bi bil predsednik 6 mesecev bolan ali sicer kakorkoli oviran izvrševati svojo službo. Predsednik ne more biti ob enem tudi član narodne skupščine. Njegov glavni sedež je Praga. Prihodnja seja narodne skupščine bo v torek, dne 13. t. m. Dnevni red: Poročilo kulturnega odseka o umetniški opremi od države izdanih ali od nje zahtevanih predmetov, ako le-ti zahtevajo sodelovanje umetnikov, ter poročilo istega odseka o izključni podredbi kinematografije ministrstvu za uk in bogočastje.

= **Gordon Smith dodeljen našemu poslaništvu v Washingtonu.** Gordon Smith, znani angleški časnikar in prijatelj našega naroda, je dodeljen jugoslovenskemu poslaništvu v Washingtonu. Po ameriških mestih bo prirejal predavanja o jadranskem vprašanju in o investicijah ameriškega kapitala v naših podjetjih. Uverjen je o velikem uspehu svoje akcije, ker je bila ameriška javnost doslej zelo slabo poučena o naših razmerah.

= **Vojno stanje v vsej Bolgariji.** LDU. Caribrod, 10. januarja. V Bolgariji so izbruhnili nemiri. V Čistendilu (Küstendil) so se spoprijeli redarji in prebivalci. Govori se, da je mnogo oseb mrtvih ali ranjenih. Vsled teh dogodkov je vlada proglasila vojno stanje v vsej Bolgariji. Vse kaže, da je revolucionarno gibanje, ki se je pričelo v Bolgariji, zelo resno. Pred dvorom je prišlo do krvavih spopadov med vojaki in prebivalci. Računajo, da je bilo okoli sto oseb mrtvih ali ranjenih. Vojaštvo je včeraj zasedlo Sofijo in je vzpostavilo mir. Javljajo, da vre v notranjosti dežele, da se pa niso pojavili resni nemiri. Železniški, brzojavni, poštni in tvorniški delavci na Bolgarskem so proglasili stavko. Med stavkajočimi in vojaštvom je prišlo do krvavih spopadov.

= **Viljem II. v svoji pravi podobi.** Polkovnik Bauer, ki ga je svoječasno general Ludendorff označil kot najboljšega in najpametnejšega častnika nemške armade, opisuje v razgovoru z ameriškim novinarjem Wiegandom, bivšega nemškega cesarja Viljema tako-le: »Bil je krasen poletni dan. Solnce je pripekalo, da je pokala zemlja. V pekoči vročini s težkimi jeklenimi čeladami na glavah so stali vojaki, izbrani iz raznih polkov, ter čakali na prihod Njegovega Veličanstva, da jim vroči — železne križce. Prisopela je cela vrsta avtomobilov. Cesar od pete do glave pokrit s samimi redovi, pester in sijajen, kakor pav, je izstopil iz enega izmed avtomobilov, prezerljivo pozdravil vojake in zaklical: »No, kerlci, slišim, da ste Rusu stolkli r... To me veseli. Nadejam se, da boste tudi Francozu še prav krepko razbili r...« Nato kratek pozdrav in krilni adjutant je razdelil vojakom železne križce. Potem je bil odmor in žejni in gladni vojaki so lahko gledali, kako so spravljali iz avtomobilov bogate zaloge najrazličnejših delikates in jedil, kako so pokale šampanjske steklenice in kako je visoka gospoda žrla in žrla ob bogato obloženih mizah, ki so se šibile najboljših božjih darov. Zanje, ki so bili gladni in žejni, pa ni odpadla od te mize niti kapljica niti drobtinica...« Ej, ta Vili ni bil samo norec, marveč tudi surovež »po božji volji«.

= **Princ Windischgrätz o zadnjih dneh habsburškega gospodstva.** V Ullsteinovi založbi v Berolinu izide knjiga, ki jo je napisal princ Windischgrätz o zadnjih dneh habsburškega gospodstva. »Berliner Zeitung« priobčuje ekscerpt Windischgrätzovih razkritij. Kakor zatrjuje Windischgrätz, je bil bivši cesar Karel z vso svojo okolico vred še 18. oktobra 1918. brez vsake slutnje, kakšni dogodki se pripravljajo, dasi je grof Karoly že takrat vprizoril prvi svoj revolucijonarni udarec v madžarskem parlamentu. Istega dne se je Karel še udeležil znanih svečanosti v Debrecinu. Na povratku iz Debrecina je imel Windischgrätz v dvornem vlaku razgovor s cesarjem. Karel je stopil k njemu in ga vprašal: »Zakaj ste tako slabe volje? Vse se bo še obrnilo na bolje.« »Ne!« je rekel Windischgrätz, »ne bo se več preokrenilo na bolje. Današnja prireditev je bila velika napaka. Prekasno je, da bi se prirejale svečanosti. Propadli smo!« Karel je na to pripomnil: »Vi ste velik pesimist, vsi to zatrjujejo« Windischgrätz je na to izjavil: »Veličanstvo, Vi igrate s svojim prestolom. Nahajamo se ob robu propada.« »Kaj pa naj storim?« je vprašal Karel. Windischgrätz: »Glavno je, da odslovite Buriana, ves parlament bo podpiral Andrassya. Brez odlaganja moramo skleniti separatni mir.« V Budimpešti so se na to vršila pogajanja o sestavi novega ministrstva, v katerem naj bi prevzel Andrasy portfelj ministrstva zunanjih del. Do sestave tega ministrstva pa ni prišlo, ker je grof Karolyi pod pritiskom socijalistov in komunistov odklonil vsako soudeležbo. Andrassy je poslal na to princa Windischgrätza v ministrsko predsedstvo, da bi dobil Wekerleja in energičnega Szurmaya za to, da bi se proglasil preki sod v prestolnici. Takrat se je vršila baš seja ministrskega sveta. To je bilo 24. oktobra in takrat v najkritičnejšem času je ministrski svet razpravljal o raznih — odlikovanjih in imenovanjih za dvorne in kraljevske svetnike.

= **Razdelitev Albanije med Jugoslavijo in Grško.** Iz Rima poročajo, da so albanski delegati na mirovni konferenci nepričakovano zapustili Pariz in odpotovali v Rim, kjer jih je v soboto sprejel minister zunanjih del Scialoja. Italijanski listi pišejo, da so bili Albanci prisiljeni, zapustiti Pariz, ker kažejo vsa znamenja na to, da namerava mirovna konferenca državno neodvisnost Albanije žrtvovati jugoslovenskim in grškim aspiracijam. Ententa je baje, kakor se v poučenih krogih zatrjuje, odobrila načrt, da se Albanija razdeli med Jugoslavijo in Grško. Po tem načrtu bi naj severna Albanija pripadla Jugoslaviji, južni del Albanije pa Grški. Listi pripominjajo, da Italija o tem načrtu od zaveznikov ni bila obveščena, dasi bi bila baš ona s to rešitvijo albanskega vprašanja najbolj oškodovana.

= **Rusija je hotela neodvisno Češko že novembra 1914.!** Pariški list »Humanité« objavlja poročila, ki jih je poslal francoski veleposlanik v Petrogradu Palèologue dne 23. novembra 1914 svoji vladi in ki vsebujejo načrt mirovnih pogojev, ki jih je sestavil car Nikolaj II. na predlog ministra Sasonova. V tem načrtu se naglaša med drugim: »Avstrija more samo deloma ostati v svoji sedanji obliki. Čehi imajo pravico zahtevati svojo neodvisnost, zato se mora Avstrija omejiti samo na njene v resnici nemške pokrajine. Rusija zahteva od Nemčije vse rusko - poljske pokrajine in del Vzhodne Pruske. Franciji se mora vrniti Alzaško Lotaringija in jo odškodovati tudi z delom Porenja. Belgija naj dobi ozemlje v smeri proti Kölnu, Danska pa Šlezwig Holsteinsko in Kielski kanal. Poslanik Palèologue je na to obvestil carja, da soglaša minister zunanjih del Delcassé popolnoma z predloženim načrtom, torej tudi z češko neodvisnostjo. Ta odkritja potrjuje tudi dokument, katerega je poslal dne 28. februarja 1915 ruski poslanik Krupenskij v imenu ruske vlade po nekem češkem uredniku z Rima, v katerem dokumentu stoji črno na belem, da bo Rusija storila na mirovni konferenci vse, da zasigura samostojnost češke države. Palèologueovemu obvestilu je car Nikolaj, kakor javlja »Humanité« pripomnil: »Zgodovina odobri naše delo samo takrat, ako jo bodo inspirirali višji ideali t. j. ideja, čim najdelj ohraniti svetu mir.«

= **Italijani na Dunaju verižijo.** V mestu se vedno pogosteje oglašajo pritožbe na italijanske častnike, ki porabljajo svojo uradno navzočnost na Dunaju v kupčijske namene. Ko so se te pritožbe objavile tudi v časopisih, je italijanski misija smatrala za potrebno, da nanje uradno odgovori. V časopisih je objavila nastopno izjavo: »Ugotoviti moramo, da je tukajšnji misiji veljalo vedno kot najvišje načelo odgovornost činiteljev, naj se člani te misije pečajo zgolj s svojimi nalogami; iskati si zasebnih koristi, je veljalo vedno za strogo prepovedano. Če so se pojavile domneve, da so se častniki proti svoji dolžnosti spuščali v opravila, ki so z njihovim stališčem nezdružljiva, se je takoj uvedla natančna preiskava in so se dotični častniki od nadaljnega službovanja pri misiji odstranili. V resnici se je le redkokdaj pripetilo, da je bil tak ukrep potreben. Poudariti je treba, da so že pomisleki o ravnanju katerega častnika zadostni, da se odpošlje z Dunaja.« Nadalje priznava uradna izjava, da prihajajo mnogi bivši italijanski častniki na Dunaj, da tu oblačijo italijansko uniformo in da v njej opravljajo svoje kupčije, za kar ne prevzema misija nobene odgovornosti in odklanja napade, ki tudi v takih slučajih letijo nanjo. — Te zasebne kupčije, kakor tudi vedno se ponavljajoči izgredi italijanskih vojakov in njih prepiri s prebivalstvom vplivajo znano na razpoloženje Dunaja do italijanske misije.

Avstrijski drž. kancelar o položaju.

Finančni in proračunski odsek je imel dne 7. januarja sejo, v kateri je državni kancelar dr. Renner razpravljal o težkočah pri nabavi živil in kreditov ter poudarjal, da je treba domača denarna sredstva pritegniti v državne svrhe, da se s tem pridobi tudi zaupanje inozemstva. Vsled tega bo vlada prihodnje dni predložila zakonski načrt o oddaji premoženja in tudi druge davčne predloge. — Dr. Renner je potem govoril o zunanji politiki. Vodilna misel zunanje politike je, premagati sovražno razpoloženje, ki je ostalo po vojni, in nezaupanje zmagovalcev proti Avstriji, kakor tudi tisočera nerazpoloženja narodnostnih držav ter na ta način omogočiti svoboden gospodarski promet. Dr. Renner misli, da se more smatrati za gotovo, da so se Avstrijci moralično obnovili in da je njegovo potovanje v Pariz k temu bistveno pripomoglo. Lahko se dvomi o materielnih uspehih, dočim je moralični uspeh gotov. Vlada hoče nadaljevati pot, ki ga je začela ter stalno vzdrževati zveze z vrhovnim svetom. Posebno važno je seveda, pravi dr. Renner, da pridemo v dobre odnošaje s sosedi. V to svrho bo poslala vlada v petek odposlance v Prago, da izvedejo kolikor mogoče to, kar predpisuje mirovna pogodba. Svari pa, naj se pri tem ne pretirava. Zakaj marsikdo vidi v teh poizkusih bližanja že načrte za vzpostavitev gospodarske skupnosti stare Avstrije, načrte za vzpostavitev donavske konferencije ali vsaj carinske združitve, ter vidi že, da so okoli Avstrije padle carinske meje. Dr. Renner poudarja, da je silno težko priti do normalnih trgovskih dogovorov, kakor so bili navadni pred vojno med državami, ki si niso bile prijazne. Že tu, pravi dr. Renner, bomo imeli največje težave. Vse drugo pa je pretirano in tudi ne odgovarja namenom vlade. Misliti na gospodarsko donavsko konfederacijo, je sedaj utopija. Narodnostne države, ki so nastale na tleh stare Avstrije, so preveč vesele svoje gospodarske suverenitete, da bi se moglo misliti, da bi se je hotele iznebiti. Take iznebitve lastne gospodarske suverenitete bi sedaj ne mogli priporočati niti Avstriji, ki je gospodarsko najslabotnejša. — Državni kancelar pravi nadalje, da so se uvedla pogajanja tudi z Beogradom ter da ni izključeno, da se bodo v doglednem času vršila pogajanja o uveljavljenju mirovne pogodbe z jugoslovanskim kraljestvom. Namen teh pogajanj je predvsem, ustvariti znosno gospodarsko medsebojno življenje, in ko bo ta cilj dosežen — do tega je pa še dolgo — pa bo mogoče ozreti se še dalje. Pri tem gre Avstriji v prvi vrsti za to, da dobi najpotrebnejše sirovine, od Čehoslovaške države potrebni premog, od Jugoslavije pa potrebna živila. Avstrijska zunanja politika polaga seveda največjo važnost na složnost z nemško državo in na pametne odnošaje z Italijo, kakor tudi na gospodarski sporazum z Romunijo ter na dobre odnošaje s Poljsko. Vsa ta zunanja politika more biti v prvi vrsti samo gospodarska. — Dr. Renner je govoril potem o notranji upravi ter izjavil, da namerava vlada izvesti likvidacijo prejšnjih skupnosti. Bistvena potreba je konsolidacija brambnega sistema v zmislu mirovne pogodbe. Prizadevanja, da bi se ubranili vojakov - najemnikov in da bi dosegli sistem milice, so bila brezuspešna. — Nadaljnje veliko delo je reforma ustave. Državna pisarna je sestavila načrt, ki ga pa kabinetni svet še ni predelal. Glede osnove ustavnega dela, kakor ga je koalicija sprejela, so se začele razprave z nekaterimi deželnimi vladami. V to svrho bo državni tajnik dr. Mayr potoval v deželna glavna mesta, da prepriča posamezne dežele, da ima državna vlada edini namen, ustvariti zvezno ustavo, ki združuje relativno samostojnost dežel z delovanjem skupne uprave. — To sta dve glavni nalogi parlamenta: gospodarska in finančna ustava ter politična ustava.

VALUTNO VPRAŠANJE.

Beograd, 11. januarja. O rešitvi valutnega vprašanja krožijo po Beogradu različne vesti. Danes se je držala vest, da se bo krona zamenjala z državnim dinarjem al pari. Posestniki starih državnih dinarjev bodo dobili zanje po tri do štiri nove državne dinarje. V drugih političnih krogih pa se trdi, da opusti vlada za sedaj vsako sklepanje glede relacije, ampak da izvede samo najnujnejše posle valutnega vprašanja, to je izmenjavo avstrijskih kron, določitev relacije pa da bo prepuščena parlamentu. Vladni krogi se drže vrlo reservirano, tako da vlada popolna neorijentiranost. **Ponovni glasovi, da bi bil dr. Kramer radi svojega stališča v valutnem vprašanju demisijoniral, se dementira.** — Druge informacije o valutnem vprašanju pa pravijo, da kriza v ministrstvu, ki jo je izzvalo to vprašanje, ne le obstoja, ampak da se celo poostruje. Glavni Veljkovičev protivnik da je minister dr. Kramer, ki zastopa izmenjavo 1 : 1. On da je prinesel iz Slovenije uverjenje, da bi došel njegov prestiž v nasprotnem slučaju v Sloveniji v nevarnost. Vsled tega svojega stališča bi moral izvajati konsekvence in podati demisijo. Njegov odstop bi potegnil za seboj še enega ali dva ministra. — V Beogradu se govori, da so desetdinarski bankovci že opremljeni z natisom »40 kron«. Ako bi Veljković v svojem načrtu popustil, bilo bi na ta način za nekaj milijonov novčanic nerabnih. Zato da se je minister dr. Veljković odločil, da izstopi iz kabineta, ako se vprašanje ne bi rešilo po njegovem problemu.

Zagreb, 11. januarja. Minister Pribičević je izjavil sotrudniku »Riječi«, **da so vsi glasovi o kabinetni krizi izmišljeni.** O krizi ni in ne more biti govora, ker valutno vprašanje še ni došlo do rešitve in se bo o razmerju dinarja napram kroni šele razpravljalo v eni prihodnjih ministrskih sej.

POSKUS SESTAVITI KONCENTRACIJSKI KABINET?

Beograd, 11. januarja. V zvezi s povratkom dr. Vesnića iz Pariza, se vzdržuje vest, da se bo Vesnić pogajal z radikalci, da vstopijo v vlado in se tako mogoče sestavi koncentracijski kabinet. Govori se pa, da bodo radikalci in na čelu jim Stojan Protić odbili tudi ta poskus zbližanja, kakor so odbili svoj čas Pašićev poskus.

HOČEMO — ZAHTEVAMO.

LDU. **Split**, 9. januara. (DDU.) Pod naslovom »Hočemo in zahtevamo!« naglaša današnji »Život« v daljšem članku značilno razliko v načinu, kako se je nekdaj ponižno prosila tuja vlada bivše Avstrije za kako ugodnost ali milost in kako se danes zahtevajo od naše male države vse mogoče stvari. Nemogoče je našteti, kaj se dandanes vse zahteva v imenu zakona, pravice ali **česarsibodi**, in sicer z grožnjo ustavitve dela, stavke itd. S tem, da se vsaki zahtevi da taka oblika ultimatuma, pravi članek nadalje, se ruši avtoriteta oblasti, se navaja k omalovaževanju državnih ustanov, se izpodkopuje državna oblast in ponižuje državna misel. Zaradi tega naj vsak dobri jugoslovenski državljan, preden stavi oblasti svoje države kako zahtevo, pomisli, kako in v kakšni obliki bi bil isto stvar zahteval od bivše avstrijske vlade. Na ta način se bo z lahkoto uveljavil ne servilen, pač pa pristojen način zahtevanja.

KONFERENCA POSLANIKOV IN JUGOSLOVENI.

Beograd, 11. januarja. Po posebnih vesteh, ki prihajajo iz Pariza, se zdi, da bo pozvan na konferenco poslanikov tudi jugoslovenski delegat. Te vesti so v nasprotju z onimi, ki so krožile pred nekaj dnevi, da bodo sklepali na tej konferenci brez nas. Na to konferenco bi došel kot jugoslovenski delegat dr. Trumbić, ki bi tako zopet prišel v stik z italijanskimi delegati s katerimi je svoj čas v Rimu sklepal rimski pakt.

KRIZA V ITALIJANSKEM MINISTRSTVU.

LDU. **Parjz**, 9. januarja. (Dun. KU.) Agence Havas poroča: Kakor javljajo listi, je italijanski vojni minister zaradi nesoglasja z ministrskim predsednikom Nittijem glede nameravane reorganizacije armade podal ostavko.

K JADRANSKEMU VPRAŠANJU.

Beograd, 11. januarja. Po glasovih, ki prihajajo iz Pariza, bosta Reka in Zadar svobodni mesti pod protektoratom Jugoslavije, Vis pa bi bil diplomatično zastopan po Jugoslaviji, toda nevtraliziran.

SEGRE ODSTAVLJEN.

LDU. **Dunaj**, 10. januarja. (ČTU.) Dunajski zastopnik lista »Avanti« poroča: Semkaj je dospela italijanska preiskovalna komisija in je odstavila generala Segreja. Več častnikv je bilo odpoklicanih. Proti italijanski vojaški misiji so naperjene težke obdolžitve.

TURŠKE ZAHTEVE.

LDU. **Berolin**, 10. januarja. (Dun. KU.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Ženeve: Glasom »Tempsovega« poročila iz Carigrada je izročil turški minister za zunanje stvari poverjenikom zavezniških držav noto, v kateri zahteva nadalinji obstoj turške suverenitete in da ostane Carigrad pri Turčiji ter izjavlja, da bi pomenila vsaka druga rešitev z Osmanlu stalen vzrok nemirov.

BOLJŠEVIŠKO FRONTNO POROČILO.

LDU. **Moskva**, 10. januarja. (Dun. KU. — Brezžično.) Frontno poročilo z dne 9. t. m.: Rdeče čete napredujejo na vseh frontah. Število vjetnikov in množina vojnega plena, katerega se je polastila rdeča armada pri Krasnojarsku, je nepregledna. Dosedaj so našteli 60.000 vjetnikov.

ODESA ŠE NI PADLA.

LDU. **London**, 9. januarja. (Dun. K. U.) Reuterjev urad poroča iz Odese z dne 7. t. m.: Vojne ladje zaveznikov so se zasidrale pred Odeso. Za izpraznitev mesta se ne delajo nikake priprave. V primeru potrebe se bo mesto najbrže branilo.

VILJEM NAJ GRE NA JAVO.

LDU. **Haag**, 9. januarja. (ČTU.) Kakor javljajo listi, je Nizozemska odklonila izročitev bivšega nemškega cesarja Viljema, ponudila pa je, da mu odkaže bivališče na otoku Javi.

Neodrešena domovina.

— **Zasužnjeni Istri.** »Novo Doba« z dne 10. januarja posvečuje uvodnik vprašanju Istre in veli: Z globoko boljo smo čitali o tožni, nemili usodi naše Istre v spomenici, ki so jo zavezniki izročili Scialoji. S tem, da se ukloni Istro pod italijansko gospodstvo, se ustvarja nova jugoslovenska Makedonija, to pot na zapadu in skoro sredi Evrope. Ta činjenica je za jugoslovenski narod prav bolestna in pogubna, ker prinaša nove napore in nove muke, toda prepričani smo, da bo tudi za Italijo naravnost usodna in v najvišji meri opasna. Evropa in Italija morata vedeti, da se jugoslovenski narod v svoji duši nikdar ne odreče svojim istrskim bratom in da jih nikdar ne pozabi. Naši zasužnjeni istrski bratje pa naj pomnijo, da jih mi v ujedinjeni, svobodni domovini ne bomo pozabili in da bomo z vsemi silami delali, da jim olajšamo tožno stanje v sužnjosti. — Hkrati jim bratski poročamo, da trdno verujemo in niti trenotek ne dvomimo, da pride dan, ko bo tudi brez prelivanja krvi sam demokratični italijanski narod zrušil delo svojih imperijalistov in omogočil, da po dolgih vekovih sužnjosti in teme končno zasije solnce svobode tlačenemu istrskemu Jugoslovenu.

— **Učiteljem - beguncem na znanje!** Z ozirom na poziv, naj se povrnemo v zasedeno ozemlje in zopet nastopimo tam svoje službe, smo opozorili kompetentna mesta na razna važna vprašanja, ki jih je treba poprej rešiti, predno se prične z izvrševanjem te akcije, kajti v nasprotnem slučaju ter s prenagljenimi in nepremišljenimi koraki bi utegnili nele nam samim, marveč tudi splošnemu narodnemu blagru bolj škodovati kakor koristiti. Ta vprašanja pa se ne dajo rešiti brez direktnega sporazuma in posvetovanja z nami, zato je klub opozoril vlado in višji šolski svet tudi na to okolnost. Intervencija se je izvršila potom Zaveze. Toliko za enkrat na znanje vsim prizadetim s priporočilom, naj se, predno store kak odločilen korak, posvetujejo poprej pismeno ali ustmeno z našim odborom. — Klub primorskih učiteljev - beguncev v Ljubljani, Gosposvetska u. 13/55.

Za begunce. Mnogi begunci bi se radi povrnili v domovino in bi bili že zdavno na svojem domu, če bi bili imeli v rokah listine, ki jih oblasti zahtevajo od njih, da nemoteno odpeljejo svoje stvari in potujejo v zasedeno ozemlje. Kdor želi povrniti se v domovino, naj se zglasi pri županstvu, v čegar okolišču sedaj biva. — Županstvo naj mu izda potrdilo, da je pripeljal polištvo in živino v begunstvo, da je živež pridelal na zemlji, ki jo je imel v najemu, ali zaslužil z delom. V potrdilu mora biti navedeno število družinskih članov, količina in vrsta živil in živine. — Županstvo naj pošlje okrajnemu glavarstvu: 1.) navedeno potrdilo, 2.) imenik družinskih članov, 3.) potrdilo glede stanovanja. Italijanski delegat zahteva od beguncev potrdilo, da imajo v domovini pripravljeno stanovanje. To potrdilo izda županstvo v zasedenem ozemlju. Kdor ne bi imel takega potrdila, mora imeti kak drug dokaz, n. pr. pismo, ki ga je prejel od domačih iz zasedenega ozemlja, iz katerega je razvidno, da ima pripravljeno stanovanje v svojem kraju. Okrajno glavarstvo napravi: 1.) propustnico za celo družino (slik ni treba), 2.) priporočilo za prosto vožnio, in pošlje oboje s potrdilom županstva glede živine in živil in stanovanja »Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljano«, ki preskrbi potrebne izvoznice in vrne vse listine županstvu, da jih vroči zglasilcem, kateri si naročijo železniški voz na bližnji postaji. Vse listine so koleka proste in jih begunci dobijo brezplačno. Kdor ima v domovini posestvo, četudi je deloma uničeno, razrušeno in opustošeno, naj ne odlaša, ampak naj se čimpreje vrne, da začne obdelovati svojo zemljo in urejevati svoj dom, sicer bi bilo tudi to leto izgubljeno zanj. Ne mislimo preveč na to, kar nas čaka. Ne izgubljajmo pogum. Ne bo minilo toliko časa, kolikor smo ga prebili v begunstvu in vse se bo izboljšalo. Zatorej: vsi domov!

— **Nobeden naše bivše italijanske državni svetnik.** »Lavoratore« piše, da je bilo povodom imenovanja »državnih svetnikov« za nove pokrajine ponujeno tako mesto tudi odvetniku dr. Puecherju — bivšemu pristašu tržaške socijalno - demokratične stranke — ki pa je tako imenovanje odločno odklonil. Socijalno - demokratsko glasilo pa ne navaja nikakih razlogov za tako odklonitev; pripominja le, da se je tako mesto ponudilo tudi nekaterim drugim odvetnikom in učiteljem, ki pa so tudi odklonili.

— **Naš Vis.** LDU **Split**, 10. januarja. (DDU) Prebivalstvo otoka Visa je naslovilo naši mirovni delegaciji nastopno brzojavko v trenotku, ko se ima končno odločiti usoda našega lepega Visa: Podpisani prosimo v imenu vsega viškega prebivalstva kraljevsko vlado in našo mirovno delegacijo, naj delata na to, da bo ta čisto jugoslovenski otok, neprecenljivi biser Jugoslavije, pripojen kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Slede podpisi.

— **Arditi vlomilci.** Bakar, 11. januarja. Včeraj zvečer so vlomili arditi na Reki v trgovino zlatarja Engelratha. Danes je trgovina zastražena po vojaštvu s strojnimi puškami.

Pravosodne zadeve.

Iz Šoštanja se nam piše: V nadaljevanju mojih pod enakim nadpisom v »Slov. Narodu« z dne 14. decembra 1919, št. 243, objavljenih vrstic pripomnim z ozirom na naredbo poverjeništva za pravosodje v popravku v slovenskem besedilu X. poglavje kriminalnega zakonika za kraljevino Srbijo razvidno v »Uradnem Listu« deželne vlade za Slovenijo št. 173, točka 798, — da se mora tudi v zmislu popravljenega prevoda čit. srbskega krim. zakona kaznovati vsakogar, ki žali uradnika o priliki službenega posla izključno z zaporno kaznijo ali z v popravku navedeno omejitvijo, da zadene omenjena kazen žaljivca le tedaj, če je žalitev izrekel v pogledu na službeni posel ali v pogledu na službeni posel vobče.

Na podlagi tozadevne, poprej za Slovenijo veljavne kazenske določbe § 312. kaz. zak., je zapadel v njej navedeni kazni vsak žalitelj uradujčega uradnika, ne glede na to, je-li bila izrečena žalitev v pogledu na njegov uradni posel ali ne (glej razsodbo kasacijskega dvora z dne 12. januarja 1888, št. 13.871 ex 1887).

V recipovanem srbskem zakonu označena omejitev na žalitve v pogledu na uradni posel je gotovo umestna, ker se s tem jzjemno stališče uradnika kolikor mogoče utesni in si bo moral v bodoče tudi on za žalitve, ki ne zadevajo uradnega posla, zateči k zasebni obtožbi zaradi razžaljenja časti.

Vendar je pa obvezna zaporna kazen za žalitev službujočega uradnika v pogledu na uradni posel — še vedno prestroga določba, ker je treba uvaževati, da se žalitev službujočega uradnika itak večinoma nanaša na njegov uradni posel, ker daje običajno način dotičnega uradovanja povod k žalitvi.

Priporočljiva bi torej bila zaporna kazen, — ki se more tudi spremeniti v denarno kazen. Pri tej priliki bodi dovoljeno izreči obžalovanje, da se edini slovenski pravniški strokovni list »Slovenski Pravnik« že od časa ustanovitve Jugoslavije, torej že več ko leto dni ne izdaja več, dasi veljajo za slovenskega pravnika po ogromni večini drugi pravni predpisi kakor za ostalo kraljevino SHS in bi torej bilo baš za njega razpravljanje pravniških vprašanj v lastnem listu bistvene važnosti.

Pomanjkanje lastnega lista je temboli obžalovati, ker s tem ni samo prizadeta naša strokovna izobrazba, temveč se nam deloma s tem tudi izvije iz rok orožje, s katerim naj pobijemo trditev nam nenaklonjenih sosedov, češ, da od časa združitve z jugoslovanskimi brati pada naš kulturni nivo.

J. Sernec.

Narodno gospodarstvo.

— **Bankovcev** je imela republika Avstrija koncem leta nad 12 milijard.

— **Odd-ja premoženja** v Avstriji bo urejena tako, da bo staro, predvojno premoženje za 15% nižje obdačeno. Premoženja do 15.000 K bodo davka prosta. Pri osebah, ki imajo rodbino, bo davčna prostost razširjena za 5000 kron za vsakega rodbinskega člana. Davčni postavek pričenja s 5% in konča s 65% pri premoženju nad 10 milijonov. Akcijske družbe bode zadel 15% davek. Tretjino davka bo položiti v gotovini, ostanek v vojnem posojilu po kurzu 75%.

— **Pomanjkanje gotovine** v našem kraljestvu je zadnje čase zelo veliko. Skoro neverjetno je to spričo velikega števila bankovcev, ki so v prometu pri nas, in vendar je britko resnično dejstvo, ki dela zlasti denarnim zavodom, pa tudi kupčijskim krogom prav sitne preglavice in ovira. Vzroki so različni. Prebivalstvo vseh slojev, zlasti kmečko, drži velike svote gotovine pri sebi. Zbok visokih cen vseh potrebščin je naprej in zdaj treba imeti veliko denarnih sredstev. Nakazovalni promet, žiro, igra danes le neznatno vlogo. Menice so v trgovini do malega izginile. Menično pravo je danes zelo teoretična vednost. In če bi bilo veliko menic, bi bili večji denarni zavodi v zadregi, ker bi jih ne mogli pred zapadom vnovčevati. Manjka velikega zavoda, ki bi uspešno mogel zravnavati potrebo po gotovini. V tem pogledu se vrše priprave. Želiti bi bilo nujno, da vodijo do uspeha. Slovenci kakor Hrvatje smo kot posestniki kronskega novca prav posebno interesirani na tem, da se ustanovi nov zavod, ki bo služil zravnavi, pa tudi skrbel, da se potem nakazovanja zmanjša potreba za plačevanje v gotovini.

— **Število carinskih uradnikov** se je pri nas in na Hrvatskem zelo pomnožilo, vendar carinjenje ne gre hitro dovolj od rok. Zelo velika je množina neodpravljene robe, ki čaka na postaji. Novim uradnikom še manjka prakse v carinjevanju, pa tudi v krajevne razmere se še niso vživile.

— **Kurzi zagrebške borze dne 10. januarja.** Dolarji 88, marke 208, levi 175, napoleondori 335, dinarji 403, lire 700, francoski franki 900, dunajska krona 56.

— **Denarni tečaj za devize na borzi v Curihu** dne 31. decembra 1918 in 31. decembra 1919, kaže sledeče velike razlike: Dne 31. decembra 1918 se je dobilo za 100 francoskih frankov 88·35 švicar. franka, za 100 mark 58·42 švic. frankov, za 100 lir 74 švic. frankov, za 100 avstrijskih kron, tedaj še nekolkovanih, 29·65 švic. franka. Leto pozneje pa za francoske franke 51·77, za marke 11·15, za lire 41·75, za avstrijske krone 3 franke.

— **Plačilo carine v zlatu v Nemčiji** je zopet uvedeno z novim letom na vseh carinskih mestih. Ažio (prbitek) na postavke v carinski tarifi znaša 900 odstotkov. V primeri s carino leta 1914. je plačevati desetkrat višje zneske.

Sokolstvo.

— **Vprašanje staroste zagrebških sokolskih društev rešeno.** Kakor znano, imela bi se vršiti med kandidati dr. Lazo Popovićem, dr. Mazzuro in Milanom Marjanovićem ožja volitev. Sedaj pa je odstopil dr. Popović in istotako tudi Marjanović od kandidature, vsled česar je ostal dr. Mazzura brez protikandidata in je zadevo na ta način smatrati za rešeno. Za podstarosto je bil izbran dr. Dečak, ki pa mesta ne sprejme. Zato je bil izvoljen za prvega podstarosto dr. Srdjan Budisavljević, za drugega pa dr. Bučar. Imela so se popolniti tudi tri odborniška mesta, ker pri zadnji volitvi trije odborniki niso dobili nadpolovčne večine. Današnja skupščina je sprejela radi tega v odbor ono trojico, ki je pri zadnjih volitvah dobila največ glasov.

— **Vaditeljski tečaj Sokolskega Saveza za SHS.** Začetek vaditeljskega tečaja se javi pravočasno vsem župam in društvom. Držati se je poslanih navodil.

— **Redni občni zbor »Sokola« na Vrhniki** se je vršil v nedeljo dne 11. prosinca 1920 ob jako lepi udeležbi. Občni zbar je otvoril brat starosta dr. Šabec. Pozdravil je navzoče člane in se jim zahvalil za obilno udeležbo. Sledilo je poročilo tajnika, iz katerega se je razvidelo, da ima društvo 87 članov in 73 članic. Načelnik brat Lahajner Ivan je v svojem poročilu spodbujal člane in članice k resnemu in energičnemu delu, dasi je to jako otežkčeno, ker nimajo lastne telovadnice. Nato je sledila volitev novega odbora. Po volitvi odbora se je dr. Šabec zahvalil navzočim članom in še enkrat spodbujal brate k delu in zopet delu za narodov blagor.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. januarja 1920.

— **Ustanovitev ljubljanskega vseučilišča** pozdravljajo razne inozemske visoke šole. Vse pozdravne listine imajo obliko dopisov, le atensko vseučilišče je poslalo listino v obliki diplome, pisane v starogrščini na pergamentnem papirju. Razun listin slovanskih in nemških visokih šol so vse pisane v francoščini, celo ona londonska vseučilišča. Nekatere listine so značilne za poznavanje jugoslovanskih razmer: romunska univerza Cluj n. pr. pozdravlja v ljubljanskem vseučilišču prvo univerzo v Jugoslaviji; nemško-avstrijske visoke šole nas presojajo še vedno s starega avstrijskega stališča, ko se je zanašal tudi na visoke šole narodnostni boj in se je hotela Slovanom pri raznih prilikah odrekati pravica do višje izobrazbe: izražajo namreč upanje, da bo naše najvišje učilišče pripomoglo do sporazumlienja posamnih narodnosti in varovalo kulturni pomen Nemcev in nemštva v Jugoslaviji. Grška univerza pa odklanja, da bi stopila v kak znanstveni stik, »dokler traja preganjanje nemških šol na slovenskem ozemlju«.

— **Predavanja na ljubljanski univerzi** so se danes, 12. t. m., zopet pričela.

— **Glasnica »Učiteljskega Tovariša«.** »Učiteljski Tovariš«, glasilo jugoslovenskega učiteljstva, je z letošnjim letom prestopil v svoj 60 tečaj. Zato je izšla prva številka v letošnjem letu dne 7. t. m. z slavnostnim listom s bogato vsebino. Na čelu lista je napisal njegov sedanji velezaslužni urednik uvodnik pod naslovom »Uvod v novo poglavje«. V tem članku pravi pisec med drugimi: »Demokrati smo! Iz naroda, zanj in zaradi njega! Za domovino! Za Jugoslavijo! ... Toda predvsem domovino imam; hočem pa imeti vso in neokrvljeno, tudi tisti najdaljnji in zadnji del, koder so se ta čas utaborili ljudje, udarjeni s slepoto in silo nekulturnega imperijalizma! Najdalji in zadnji del? Ne! Ta je mojemu srcu najbližji in najprvi. In tak mora biti vsakemu srcu, ki ga vzgajam in v njem zažigam večno luč domoljubja in človečanstva. Izmed drugih člankov omenjamo: »Uredniški program »Učiteljskega Tovariša« v dobi 60 let,« »Naši šolski in stanovski listi v zgodovini slovenskega časnikarstva«, »Smernice za našo bodočo stanovsko šolsko časnikarsko organizacijo«, »Učiteljski Tovariš« v vojni dobi«, »Naša gospodarska organizacija«, »Sokolstvo in učiteljstvo«, »Naše šolstvo v zasedenem ozemlju«, »Poglavje o pomanjkanju idealizma«, »Nabirajte narodno blago« in še več drugih, vseskozi zanimivih spisov in sestavkov. »Učiteljski Tovariš« si je pridobil kot glasilo našega učiteljstva, kateremu je bil vodnik in svetovalec v vseh življenjskih vprašanjih, nevenljive zasluge, nič manjše pa so tudi njegove zasluge na prosvetnem polju. Ko čestitamo »Učiteljskemu Tovarišu« ob njegovi 60letnici, izražamo nado in uverjenje, da bo glasilo našega učiteljstva tudi v bodoče, kakor doslej, ostalo zvesto svojim načelom in idealom, ki so bili isti, ki jih je zastopal tudi naš list. Ješče na mnogaja lieta!

— **Kako poznajo Čehi Slovenijo?** Te dni je prišel na Dolenjsko neki deček, ki je obiskoval do začetka meseca decembra 1919 ljudsko šolo v Pragi. Povedal mi je marsikaj o šolskih stvareh ter mi pokazal učne knjige, ki se rabijo v njegovem razredu, med drugimi tudi »Pražsky národni atlas«, ki ga je izdal prof. K. Bečka. Ko sem pogledal šesti zemljevid tega atlasa, sem kar ostrmel, videč, kako poznavajo mladi občani češkoslov. državo našo Slovenijo. Tam stoji črno na belem natisnjeno (enojezično seveda): Seisenberk, Landstrass, Láz (to je ubogi Lož!), Castelnuovo (to je Podgrad), Kamen Most (Zidani most), Brezče (to naj bi bile Brežice!), in v tužnem Korotanu »Celjské pole« tam, kjer leži Gosposvetsko polje! K. Bečka je očividno prestavil nemško ime Zollfeld samovoljno, ker se ni potrudil, da bi zvedel domače, slovensko ime. In ta učna knjiga je odobrena! Žalostno! Manjka še »Laibach«!

— **Celovčani za Jugoslavijo.** »Korošec«, ki izhaja v Velikovcu, je priobčil v svoji zadnji št. tole vest: Predkratkim je bilo v Celovcu in sicer v hotelu Cronmer tajno zborovanje. Zborovalci so sklenili, da bodo pri plebiscitu glasovali za Jugoslavijo. »Neue Freie Stimmen« in drugi celovški listi so to velevažno odločitev celovškega prebivalstva previdno zamolčali.

— **Aretirali** so pred par dnevi ing. Gustinčiča, ki igra veliko vlogo v komunski struji jugoslovenske socijalno demokratske stranke. Vzrok aretacije nam ni znan. Gustinčič je sedaj zopet spuščen na svobodo.

— **Podpore za naše visokošolce.** Dne 10. t. m. je bila pri deželni vladi pod predsedstvom dr. Žerjava seja, v kateri se je razpravljalo o podporah za naše visokošolsko dijaštvo. Kakor znano, je v državnem proračunu za vse dijaštvo iz Slovenije postavljena vsota 150.000 kron. Ta vsota pač v današnjih razmerah ne more zadoščati, niti za majhen del potreb našega dijaštva, katero deloma študira v inozemstvu, kjer mnogokrat trpi tudi na jako občutnih kurznih izgubah. Pri razpravah so sodelovali zastopniki raznih podpornih fondov, katere je deželna vlada organizirala, da vsaj deloma nadoknadi pomanjkljivo državno podporo. Razen tega je sodelovalo tudi zastopstvo akademičnega dijaštva. Danes je bila rešena podporna stvar praškega dijaštva, kakor tudi nujne prošnje slovenskih medicincev v vseh vseučiliških mestih, zlasti v Zagrebu. Razprave se bodo še nadaljevale.

— **Kje je usnje?** Z merodajne strani se poroča: Uradno se je izrekla zapora kož, usnja in čevljev, ne pa zaplemba. Zapora je imela namen, ugotoviti vse zaloge tega blaga in jih popisati, ker so državni organi sumili, da se blago neupravičeno prodaja, kopiči ali pa zanj zahtevajo previsoke cene, ga je dala vlada pod strogo zaporo in odredila eventualno tudi prepeljavo blaga v skladišča, določena za to, dokler se po političnih oblastih ne ugotovi, ali je ta sum upravičen, ali ne. Kakor hitro ugotove politične oblasti, prve, oziroma druge stopnje, da je sum upravičen, izrečejo obsodbo z zapadom blaga v korist države, v nasprotnem primeru pa bo blago zopet prosto, da ga sme lastnik prodati po [illegible] določenih cenah. [illegible]

množinah zaplenjenega blaga in zahtevati njega razdelitev, je vsekakor neumestno in pretirano. Kar se tiče rekvizicij, se omenja, da se zlasti večim ordanizacijam nakazujejo primerne količine usnja pri usnjarjih, ki imajo blago na razpolago, pa ga nočejo prodati po uradno določenih cenah. Nakup usnja v Ljubljani pri trgovcih je zato precej otežkočen, ker je dala politična oblast prve instance več trgovin zapreti zaradi suma navijanja cen; vendar se po »Obuvalnici« nakazuje tudi v teh trgovinah usnje potrebnim slojem, seveda po uradno določenih cenah. Občinstvo se opazarja, da vselej, kadar bi trgovci in usnjarji, ki prodajajo svoje izdelke na drobno, odklanjali prodajo usnja, akotudi ga imajo v zalogi, naznani to politični oblasti (Mestnim magistratom, okrajnim glavarstvom) takisto pa tudi vsako tihotapsko izvažanje surovih kož iz Slovenije. — Z razdeljevanjem usnja in usnjenih izdelkov je poverjena »Obuvalnica« deželne vlade za Slovenijo na Turjaškem trgu št. 3, II. nadstr. v Ljubljani.

— **Iz poštne službe.** Ravnateljstvo pošte in brzojava za Slovenijo razglaša: Počenši s 1. januarjem 1920 se otvori nanovo med poštnimi uradi tukajšnjega področja in uradi področja krajevnega in brzojavnega ravnateljstva Veliki Bečkerek, katero obsega one dele Vojvodine (Bačke, Banata in Baranje), ki pripadajo kraljestvu SHS poštnonakaznični, denarnopisemski ter paketni promet tudi s povzetjem. Pripadajoče pristojbine je zaračunavati po sedaj veljavnih pristojbinskih predpisih. Dokler nimamo natančnega seznama poštnih uradov področja kr. poštnega in brzojavnega ravnateljstva Veliki Bečkerek, ki izide v enih prihodnjih številk »poštansko - telegrafskega Vestnika« v domačem in prejšnjem madžarskem nazivu »Naročamo« da se uradi pred sprejemom pošilik sporazumno s pošiljateljem prepričajo je-li pripada naslovni kraj kraljestvu SHS. Pripominjamo, da se vrši poštna nakaznična služba v Vojvodini v kronski vrednosti do največ 1000 kron. Brzojavno nakaznično službo vrše v Vojvodini oni uradi, ki so označeni v seznamu uradov, kateri izide vsak čas v »Vesniku«, s črko B. — Začasno se s to panogo ne bavijo sledeči uradi v Bački: Bacsalmas (Bački Aljmaš), Bacsborsod (Boršod), Baja, Csatalya (Čataja), Csavoly (Čavolj), Davod (Dautovo), Felsoe - Set. Ivan, (Gornji Šentivan), Gara, Herczog - Szanto (Šantovo), Horgos (Horguš), Katymar (Kačmar), Kelebia (Pelebija), Kunbaja, Madaras (Madaraš), Melykut (Meljkut), Nagy - Baracska, (Baračka), Tatahaza, Vashut in Bacsbokod (Bikić).

— **Zvišanje brzojavnih pristojbin v notranjem prometu.** Počenši s 1. januarjem 1920 se zvišajo brzojavne pristojbine v notranjem prometu na 10 par od besede, minimum 1 dinar. Prejemno naznanilo (pc) velja 1 dinar. Za vsak prepis pri več naslovih je plačati za vsakih 100 ali začetih 100 besed 1 dinar. Sprejemni list na zahtevo stranke velja 20 par. Vsled odloka finančnega ministrstva oziroma vsled izpremembe tečaja 1 dinar = 4 krone je besedna pristojbina od 12. januarja t. l. dalje 40 vinarjev, minimum 4 krone. Prejemno ptrdilo (pc) velja 4 K. Za prepis je plačati za vsakih 100 ali začetih 100 besed 4 K in za sprejemni list 80 v.

— **Za naše vjetnike v Italiji.** 30. decembra 1919. l. se je zbral v gostilni pri Mikužu ožji krog tovarišev, ki so si zadali nalogo, pomagati našim vojnim vjetnikom ki še danes koprne na tujih tleh po domovini in svobodi. Pri tem sestanku so bili navzoči tovariši: župnik Škerjanc, prof. Vagaja, kap. Mikuž, por. Jere, Šabec, Žitnik, Mravlje, Prelovc, Pivk, Velkavrh, Grafenauer in Svetličič. Za predsednika je bil izvoljen prof. Vagaja, za zapisnikarja Svetličič. Kot prvi je poročal tov. Škerjanc, da postoja odbor Zveze za vrnitev naših vjetnikov, ki pa še ni pokazal dosedaj nobenega pozitivnega dela. Tov. Vagaja naglaša, da je namen našega sestanka, da se obrnemo takoj na centralno vlado, ki naj se zavzame za takojšnjo vrnitev naših vjetnikov iz Italije. Predlaga, da se sestavi tozadevna spomenica na podlagi sledečih točk: 1. italijanski vjetniki niso pravzaprav vjetniki, ker so bili v teku prvih šest mesecev čisto prosti; 2. ker se drži v vjetništvu dobrovoljce, ki so se že 1915. l. javili v srbsko vojsko. Tov. Šabec poroča, da so se naši vjetniki obrnili na poslanika, da bi prisegli kralju, a on se sploh ni odzval, zato predlaga naj se navede v spomenici, da bi centralna vlada zaukazala poslaniku, da vjetnike obišče. Povdarjal je slabi sprejem vjetnikov pri poslaništvu na Dunaju, v Špiljah in Ljubljani, kot povsod v domovini. Vsi predlogi so bili soglasno sprejet. Spomenico podpiše odbor Zveze za vrnitev naših vjetnikov in odbor Društva jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo. Izroči se v najkrajšem času po posebni deputaciji predsedniku deželne vlade g. dr. Žerjavu. Glede sprejema vračajočih se vjetnikov predlaga tov. Mravlje, da se preskrbi pri poverjeništvu za socijalno skrb potrebna svota denarja, iz katere bi se dalo podpore potrebnim za prvi čas. Istotako se je treba pobrigati za obleke in čevlje; dalje predlaga, da se vloži spomenica pri zunanjem ministrstvu, naj to obvesti naša poslaništva v Italiji, Švici in Nemški Avstriji, da se bolje brigajo za vračajoče se vjetnike, posebno kar se tiče hrane. Tov. Vagaja spopolni predlog, da bi se omenilo komisije, ki naj bodo v Italiji in ki bi odpravljale vjetnike domov. Enake komisije naj bi tudi na vseh važnejših prehodnih točkah skrbele za zadostno in dobro hrano. Nadalje se predlaga, da se sprejmejo brezmadežni aktivni oficirji-vjetniki takoj po povratku v vojsko. Istotako, da se pobriga v polni meri za dijake s podporami, za uradnike s službami, za obrtnike in trgovce z brezobrestnim posojilom, delavcem pa naj se priskrbe odgovarjajoče lahke službe. Tudi ti predlogi so bili sprejeti soglasno. Upamo, da omenjeni spomenici ne bodo glas vpijočega v puščavi!

— **Vesti iz Koroške.** Shod v Medgorju. V prijaznem kraju Medgorje pri Grabštainu vršil se je 26. decembra 1919 ljudski shod, kateremu se je udeležilo veliko število ljudstva od blizu in daleč, čeprav je na sam Božič sneg precej debelo zapadel. Shod je otvoril župnik iz Žrelca g. dr. Arnejc in takoj podal besedo došlemu govorniku g. Tonetu Vahtarju, ki je v obširnem govoru v prav prikladnih besedah obrazložil ljudstvu pomen časa, v katerem živimo, doteknil se predzgodovine Koroške in nje prebivalstva, prešel na agrarno vprašanje in končno pozval navzoče, naj nikdar ne pozabijo, da so potomci onega junaškega avtohtonega prebivalstva, ki je sto in sto let branilo z mečem in z umom to svojo last: Koroško deželo. Izročil je navzočim pozdrav generala Maistra in čestitke k božičnim praznikom in novemu letu, ker je ljudstvo z burnimi živio-klici sprejelo na znanje. Govorili so še g. dr. Arnejc, župnik iz Žrelca, g. župnik iz Radiš in vojni kurat pešpolka »Nanos. Ta shod na samih vratih Celovca je zopet dokazal, da je ves trud Nemcev, delati zgago v coni »A« brezuspešen, ker ljudstvo se v polni meri zaveda, da je slovenskega pokoljenja in da mu je spas le v lastni hiši to je, v Jugoslaviji. — Nemška propaganda v coni »A« na Koroškem. Letaki, brošure in novine je postalo že tako vsakdanje orožje Nemcev v coni »a«, da se nam že kar čudno zdi, če kak dan ne dobimo pod oknom kaj takega pisanega seveda v slovenskem jeziku, ker bi drugače nobeden ne razumel, s čemur sami dokazujejo, da v ti coni res prebivajo sami Slovenci. Vsebina teh novin, letakov in brošur prikazuje nemško dušo v pravi njeni umazanosti, katero mi koroški Slovenci tako že preveč dobro poznamo. Že sami člani antantine komisije se smejejo ti neumni nemški agitaciji, katera gre seveda na račun davkoplačevalcev v Avstriji, kateri so seveda po večini ubogi kmetje, ki bi bili sami danes rajši pod Jugoslavijo, kakor pa jutri. — Kotmaraves. Naša občina leži dober strelјaj pred Celovcem. Nihče se torej ne sme čuditi, če se je nemškutarija kaj močno razpasla: sicer pa še niti toliko, kakor v mnogih, mnogih krajih po Stajerskem. Od kraja si nihče ni mogel življenja brez Nemcev in Celovca predstavljati. A ljudstvo se sčasoma pomirja. Uradi namreč delajo na vse kriplje, da nam oskrbe vse potrebno. Zdaj še le je bilo mogoče izobraževalno delo. Ustanovili smo društvo »Gorjanci«. Udje so pridni in vestni. Na sv. Treh kraljev že priredijo prvo igro »V Ljubljano jo dajmo«. Nastopi moški in mešani zbor, deklamiralo se bo in govorilo. Zato pa vsi ta dan k Ilcu v Gorjah. Začetek ob ½3. uri.

— **Razpis službe okrožnega zdravnika.** Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro razpisuje službo okrožnega zdravnika v Kranjski gori. Interesenti se opozarjajo na ta razpis v »Uradnem Listu«.

— **V italijanskem vojnem vjetništvu umrli vjetniki.** »Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani javlja: V italijanskem vjetništvu v Ospedale da Campo No. 077, Sarmego, Prov. Palermo, Sicilija, so umrli: Pichlik Jožef, pešec, rojen 1879, umrl 13./5. 1919; Orel Ivan, pešec, rojen 1900, umrl 18./5. 1919; Zorič Ivan, pešec, rojen 1876, umrl 27./5. 1919; Soršak Franc, pešec, rojen 1885, umrl 28./5. 1919; Hubman Franc, pešec, rojen 1877, umrl 15./6. 1919; Šnuderl Ferdinand, pešec, rojen 1876, umrl 19./6. 1919; Keršič Peter, pešec, rojen 1882, umrl 30./6. 1919; Pichler Josip, pešec, rojen 1893, umrl 1./7. 1919; Latič Zalmil, pešec, rojen 1889, umrl 9./7. 1919; Lotojevič Milan, pešec, rojen 1873, umrl 12./7. 1919; Unger Herman, pešec, rojen 1896, umrl 18./7. 1919; Skofic Ivan, pešec, rojen 1882, umrl 19./7. 1919; Stankovič Josip, pešec, rojen 1895, umrl 26./7. 1919; Gorišek Ivan, pešec, rojen 1887, umrl 24./8. 1919; rič Jurij, pešec, rojen 1897, umrl 1./8. 1919; Armbrust Franc, naredник, rojen 1872, umrl 2./8. 1919; Ivačič Alojzij, pešec, rojen 1898, umrl 2./8. 1919; Juzič Hasan, pešec, rojen 1897, umrl 2./8. 1919; Rudanič Srečoje, pešec, rojen 1890, umrl 8./8. 1919; Štefanič Cleso, pešec, rojen 1895, umrl 24./8. 1919; Vukšič Mate, pešec, rojen 1895, umrl 2./9. 1919; Krek Ivan, pešec, rojen 1895, umrl 12./9. 1919; Goljčnik Marko, pešec, rojen 1890, umrl 18./9. 1919; Mastnak Ivan, pešec, rojen 1896, umrl 23./9. 1919; Kibel Josip, pešec, rojen 1894, umrl 26./9. 1919; Košuta Ivan, pešec, rojen 1873, umrl 16./10. 1919; Avoljč Zmajo, pešec, rojen 1877, umrl 20./10. 1919; Lako Franc, pešec, rojen 1892, umrl 26./10. 1919; Štupar Gvido, pešec, rojen 1892, umrl 30./10. 1919; Šokan Ivan, pešec, rojen 1888, umrl 4./11. 1919; Pestotnik Ivan, pešec, rojen 1891, umrl 18./11. 1919.

— **Straže na koroških mejah proti Avstriji.** Vodja okrajnega glavarstva v Velikovcu dr. Kakl objavlja tale poziv: »Na Koroškem je treba, da v smislu mirovne pogodbe zastražimo meje napram Nemški Avstriji s stražami, sestavljenimi iz domačinov in da skrbimo v pasu A ž njimi za red in mir. Zato se vabijo možje v starosti med 21 in 45 letom prostovoljno v narodno službo, da do časa plebiscita služijo svoji ožji koroški domovini. Prostovolci naj se prijavljajo pri pristoinem občinskem uradu do najkasneje 15. januarja 1920. Pogoji, pod katerimi morejo ti prostovolci služiti, so na vpogled pri občinskem uradu.«

— **Prisega za legitimacijo.** Blaž Olip, p. d. Polanc, kmet v Voglah, občina Medgorje, je bil dne 18. novembra v Celovcu. Da bi se mogel nemoteno vrniti iz Celovca, je šel k okrajnemu glavarstvua celovškemu, da dobi legitimacijo. Tamkaj uradujoči uradnik N. Unterlugauer ga je na prošnjo za legitimacijo nahrulil in ozmerjal, češ da je slovenski župan in da mora priseči (dvigniti tri prste desne roke), da bo pri plebescitu glasoval za Nemško Avstrijo. Sicer mu ne da legitimacije. Ko se je vrnil Blaž Olip iz Celovca, je dal to izjavo na zapisnik, potrdile so jo v polnem obsegu tudi priče, ki so bile pri glavarstvu v Celovcu pri tem prizoru navzoče.

— **Železnica Sobota - Ljutomer.** Sliši se, da so že začeli ali da v najkrajšem času začno graditi železnico Sobota - Ljutomer, in sicer preko Belotinec čez Muro na Spodnjo Moto, Cven v Ljutomer. Ako je to resnično, bode v korist stvari same, ako odločujoči faktorji povedo javnosti razloge, na katerih sloni odločitev ravno za to progo. To je tem bolj potrebno, ker so slišati resni ugovori proti njej; in sicer da bode tekla proga preko kmečkih zemljišč, ki se bodo morala za visoko ceno odkupiti; da je torišče, kjer se ima premostiti Mura, zelo nesrečno izbrano, ker da je okolica izpostavljena velikim poplavam, vsled česar da bode treba postaviti jako dolg most. Razven tega pa je proga mnogo daljša, kakor bi bila ona iz Sobote na Bučečovce, o čemur poučí vsakega lajika pogled na špecijalni zemljevid (1:75.000). Za to progo, Sobota - Bučečovci govori tudi to, da se lahko izpelje naravnost preko graščinskih zemljišč (tako se mi je vsaj z vso odločnostjo zatrdilo!) — katerih ne bode treba plačati, dalje ta okolnost, da se da Mura najlažje premostiti malo severovzhodno od Bučečovec (pač gotovo na mestu, kjer ima špecijalka zarisano Vrbjo Koljbo). — Ta proga bi torej bila mnogo krajša, most varnejši in manjši, odkupnina zemljišč mnogo nižja, vsled tega železnica mnogo cenejša in hitreje dograjena, nego ona preko Belotinec in preko Spodnje Mote v Ljutomer. — Priporočati pa je tudi radi tega, ker se bode morala prej ali slej zgraditi tudi železnica iz Bučečovec preko Slovenskih Goric v Maribor. Lepše zveze pa si pri danih terenskih razmerah med Soboto in Mariborom niti misliti ne moremo. Bila bi gospodarsko največjega pomena za Prekmurje in za Slovenske Gorice. Ker je zadeva važna in nujna, se vljudno pozivljajo vsi poznavalci razmer, da čim preje objavijo vse tehtne razloge, ki govore za eno, oziroma proti drugi navedenih prog. To je tem potrebnejše, ker nikakor ne gre, da bi pri zgradbi železnic odločevale koristi samo posameznih ali celo posameznih veljakov. — Ozirati se je na cele pokrajine. — V izpopolnitev železnične mreže v tem delu naše domovine (t. j. na Murskem polju in v Slov. Goricah), pa je neobhodno potrebno, da se čim preje začne graditi tudi proga Ljutomer - Ormož. Razlogi za to progo so bili nedavno temeljito obrazloženi v »Slov. Narodu«. Zgradba pa je nujna tembolj, ker zaradi desolatnih razmer proga Špilje - Radgona za ondotno prebivalstvo skoraj ne pride vem okraju skupno naroče potrebno železnobni so dnovi! Z.

— **Mezdno gibanje železničarjev v Trstu.** Kakor poroča »Secolo«, so železničarji v Trstu začeli mezdno gibanje.

— **Italijani zapuščajo Dalmacijo.** Dne 5. t. m. se je v Šibeniku vkrcalo za v Italijo precej italijanskega vojaštva s konji in povozom vred. Ponoči od 4. na 5. t. m. je bilo v Šibeniku živahno vrvenje vojaštva. Čete so prihajale zlasti iz okolice Knina. Vso noč so oklopni avtomobili drveli po ulicah. V sredo je italijanska posadka zapustila Vodice, kjer so ostali samo karabinerji. S seboj v Šibenik so prinesli ves svoj telefonski materijal, postelje, kuhinsko orodje itd. Govori se, da bo te dni odpremljeno v Italijo mnogo vojaštva in vojnega materijala.

— **Pri kr. poštnem čekovnem uradu** so za stranke sprejemne uradne ure pri ravnatelistvu in v prijavnici od pol 9. do pol 15. ure.

Ljubiteljem glasbe.

Letos se je otvoril v Ljubljani konservatorij, najvišji glasbeni zavod, ponos dolgoletnega smotrenega in uspešnega dela naše velezaslužne Glasbene Matice. Glasbena Matica je poslala v svet že lepo število izbornih pevcev in dobro izšolanih pianistov in si je iztekla zlasti s sistematično gojitvijo zborovega petja nevenljivih zaslug za povzdigo naše glasbe. Ustanovila je celo vrsto podružnic v obmeinih krajih in večjih mestih in s tem dosegla, da so se tudi naši podeželski zbori povzdignili do precejšnje popolnosti. Pregled slovenske glasbene literature in koncertnih programov zadnjih desetletij kaže, da smo v pevskem oziru dosegli res občudovanja vredne uspehe, s katerimi se ne morejo ponašati niti večji narodi.

Kakor smo lahko ponosni na naše vrle pevske zbore in našo bogato literaturo pevskih skladb, tako občutimo kot velik kulturni nedostatek maloštevilno popolno pomanjkanje literature orkestralnih del in — kar si moramo prav odkrito priznati — velik zaostanek v razvitku orkestralne simfonične glasbe. Kje naj iščemo vzrokov, da sta se ti dve panogi glasbe tako nesorazmerno razvijali? Gotovo je, da zahteva gojitev orkestralne glasbe neprimerno večjega aparata in višje glasbene kulture. Medtem, ko je pevskemu zboru treba le dobrih grl, ki jih je možno z vstrajnostjo pevovodje izvežbati do precejšnje popolnosti, zahteva simfonična glasba že v prvem početku v posameznih inštrumentih tehnično docela izvežbanih in muzikalno čutečih godcev. Prejšnja leta smo se mogli za vprizoritev orkestralnih del posluževati izključno le vojaških godb, ki se, dasiravno večkrat prav dobre, vsled vsestranske vporabe vendar niso mogle posvečati z zaželjeno vnemo gojitvi simfonične glasbe. Ko je pozneje dobilo gledališče lasten orkester, je bilo v tem oziru nekoliko bolje, vendar pa prihaja tudi ta orkester vsled zaposlenosti v gledišču za koncertno glasbo le prav malo v poštev. Ker je vzdrževanje lastnega orkestra zvezano z ogromnimi stroški — to izkušnjo smo imeli s filharmoničnim orkestrom, ki se je ustanovil pred 10 leti — je Glasbena Matica z veseljem pozdravila lastno orkestralno društvo, ki se je letos ustanovilo pod njenim okriljem in ki ima namen gojiti resno simfonično glasbo enako kot goji že skoro trideset let pevski zbor Glasbene Matice pevsko glasbo. Seveda vsled popolnega pomanjkanja godbenikov — amaterjev na trobila in godala — ni bilo mogoče postaviti takoj s popolnim orkestrom, temveč se je ustanovil samo godalni (Streichorchester), ki naj služi kot temelj snujočemu se velikemu orkestru. Skrbeti je bilo radi tega takoj, da stopi v orkestralno društvo razven dobrih godcev na lok tudi zadostno število ljubiteljev glasbe, ki naj bi se za orkestralno igro izobrazili v pihalih in trobilih. Razven tega bo treba naraščaja za godbenike v orkestru, ki bi si izbrali godbo za življenski poklic in se posvetili posameznim inštrumentom. Glasbena Matica je pričela letos na konservatoriju z orkestralno šolo na vseh glasbilih in je nastavila v to svrho najboljše godbenike tukajšnjega opernega orkestra. Pričel se je že redni pouk za violo, čelo in kontrabas, kateri inštrumenti so se pri nas dosedaj le bolj poredko in premalo temeljito učili, tudi se je pričel poduk na oboi, klarinetu, rogu in pozavni (tubi), ki se do sedaj sploh še ni gojili v Ljubljani in ki je za napredek v orkestralni glasbi eminentnega pomena. Število učencev, ki so se dosedaj posvetili temu študiju kot poklicnemu ali postranskemu predmetu, je zadovoljivo, a vendar še nezadostno, če hočemo v orkestralni glasbi doseči v doglednem času večje vspehe.

Želeti je torej nujno, da se vpiše za gori navedene inštrumente še več nadarjenih in marljivih učencev, zlasti takih, ki imajo v glasbi že predizobrazbo, bodisi da so se učili klavir, petje ali kak drug inštrument.

V obzira vrednih primerih se bo na novo prijavljene učence oproščalo deloma ali popolnoma ukovine in se jim bo šlo pri nabavi inštrumentov v vsakem oziru na roko.

Ni treba povdarjati, da je osamosvojitev tudi na tem polju neobhodno potrebna, če hočemo napredovati in doseči, da se bo tudi naša orkestralna glasba v tujini vsaj tako vpoštevala, kot se vpošteva že sedaj naša lepo razvita pevska glasba. Ko bomo imeli svoj orkester, ki bo zmožen izvajati tudi večja dela, je brezdvomno, da se bodo tudi naši komponisti z večjo vnemo posvečali tej panogi glasbe, kar bo pripomoglo k razvitku naše koncertno-glasbene in operne literature.

Interesentje za inštrumentalni poduk se lahko prijavijo za sprejem v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica št. 8.

Istočasno se morejo prijaviti oni ljubitelji glasbe, ki se čutijo zmožne sodelovati pri že obstoječem lastnem orkestru Glasbene Matice.

— — —

Kultura.

— **Pevski zbor »Ljubljanskega Zvona«** ima odslej vaje v sledečem redu: sopran vsako sredo in petek od 7. do 8.; alt vsak torek in četrtek od 7. do 8.; tenor vsak torek in četrtek od 8. do 9.; bas vsako sredo in petek od 8. do 9. zvečer. Prosimo točnosti! — Odbor.

— **Javna ljudska knjižnica »Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj«,** Pred igriščem št. 1, je izposodila v preteklem letu 117.492 knjig, torej za 4826 knjig več nego leta 1918. — Knjižnica posluje le ob delavnikih od pol 5. do 7. zvečer; ob nedeljah, narodnih in cerkvenih praznikih je zaprta.

Zveza ženskih društev na Koroškem je naprosila dijaštvo na Štajerskem, da ji pomaga pri nabiranju prispevkov za prireditev božičnice ubožni koroški šolski mladini. Naše zavedno dijaštvo se je tej prošnji radovoljno odzvalo. Poslali so nam: Kr. vojaška realka v Mariboru 2918 K 40 v in nekaj obleke; mestna trgovska šola v Celju 2103 K; državna gimnazija v Ptuju 1610 K, obleko in šolske potrebščine; učiteljišče šolskih sester v Mariboru 1600 K in šolske potrebščine; državno moško učiteljišče v Mariboru 1569 K 80 vin.; vinorejska in sadjarska šola v Mariboru 1000 K; državna gimnazija v Celju 850 K; učiteljstvo v Cerknici 738 K; meščanska šola v Krškem 240 K; državna realka v Mariboru 225 K; državna gimnazija v Mariboru 200 kron. — Nabiralcem in darovalcem se v imenu koroške dece najvidneje zahvaljuje — odbor »Zveze ženskih društev na Koroškem«.

— **Jugoslovanski sokolski koledar.** V prihodnjih dneh izide Jugoslovanski sokolski koledar vsled česar pozivljamo vse brate in sestre, da nemudoma naroče koledar. Vsled velikih tiskarskih stroškov se je morala zvišati naročnina na 8 K. Bratska društva naj takoj javijo število naročnikov, da se jim koledar pravočasno odpošlje.

Obnova.

Pred nekaj meseci je začel naš znani publicist Milan Marjanović v Zagrebu izdajati nov tednik pod naslovom »Obnova«. Kdor je imel priliko čitati ta list, je bil gotovo ponosen na to, da imamo tako lep tednik s tako dobrimi duhovitimi člankt. Marjanović je nam znan iz prejšnjih let. Kot mlad mož je izdajal »Novo dobo«, zbiral je okoli sebe mladino in dijake in je vzgojil celo generacijo, ki jo imenujemo »novodobaši«. To je bilo okoli leta 1897—1900. Odmevi tega gibanja so se čutili tudi v naši mladini. To je bila nekako prva priprava za naše novo življenje. Pozneje je Marjanović začel izdajati »Narodno Jedinstvo«, list, ki je pred vojno pripravljal tla naši skupni misli. Kdo se ne spominja njegovih temeljitih člankov, ki so bili namenjeni »narodu, koji nastaje«. Med vojno je Marjanović pobegnil v tujino in je bil tam posebno v Ameriki eden najagilnejših agitatorjev za naše državno ujedinjenje. Našel je tam jugoslovanske milijonarje, ki so radi podpirali delo za naše osvobojenje. Po vojni se je vrnil Marjanović v »Zagreb« in je začel novo delo z listom »Obnovo«. »Obnova« pa ima biti več nego samo list z lepimi članki. »Obnova« ima namen nas — obnoviti. In to je velika naloga vseh, ki se zbirajo danes okoli »Obnove«. Da se to potrebno delo izvrši, se je ustanovila organizacija »Jugoslovenska narodna obnova«. Vam se mogoče zdi ta obnova nepotrebna, toda če bi čitali »Obnovo« in načrt za organizacijo, bi spoznali, da je to ena najvažnejših nalog, ki jo moramo izvršiti v novem letu 1920.

Mi smo namreč osvobojen narod, t. j. prišli smo iz tujih držav v svojo državo — toda pri tem smo ostali stari z vsemi svojimi starimi napakami. Kakor imamo novo državo, kakor se razvija okrog nas nov svet, kakor verujemo v novo lepše življenje tako je pred vsem treba, da prenovimo sami sebe. Prej smo bili »narod, koji nastaje«, sedaj smo država, ki je nastala — a narod v nji še ni oni novi narod, ki pojde z državo v novo življenje. Narod je treba prenoviti ali obnoviti, premladiti. Za to je treba velike skupne vsenarodne organizacije. Prejeli smo načrt za tako organizacijo.

»Organizacija je glavni predpogoj vsakega uspeha in vsega napredka. Previden in dober organizator dosega z najmanjšim trudom največje uspehe. V tem je ekonomija razumnega dela.«

Doslej te ekonomije nismo imeli.

»Nismo se pripravili za vojno. Še manj smo se pripravili za mir. Posledica je: da se zaviačuje trpljenje naroda, da se izkoriščа novi položaj, da nastajajo nepotrebni mori, splošen nemar in nered, nemorala in korupcija in zaostajanje za drugimi narodi.«

Imamo sposobnih sil, ki se izgubljajo. Ni prave kooperacije, koordinacije, organizacije.

Treba je pojasniti položaj, razumeti potrebe, odrediti probleme, določiti naloge . . . In prvi vsem je [illegible]

ba intuicije, vodilnih misli in jasno sliko o bodočnosti. Tako govori načrt.

»Cirkulacija je predpogoj življenja. Treba je, da čim živeji krožijo med nami one misli, ki vodijo v novo življenje in da se te misli uveljavljajo v delu. Treba je poklicati, najti, pritegniti in razporediti kar največ zmožnih ljudi in ustvariti med narodom razpoloženje za moralno in materijalno, intelektualno in emocijalno, zdravstveno in gospodarsko obnovo«. Itd.

Kakor vidite govori načrt o visokih besedah, toda mora se priznati, da je globoko premišljen in utemeljen. Načrt obsega 25 strani. Želimo, da bi si ga natančno ogledali vsi, ki jim je na tem, da se naš jugoslovanski narod obnovi. Sedaj ob začetku leta bomo iz skušenj pret. leta vsi pripoznali, da je obnova — potrebna. Omenimo naj n. pr., da se je tudi na Češkem ustanovila »Republikanska liga« t. j. združenje vseh dobrih in poštenih ljudi, ki bodo pazili, da narod v početku svojega novega življenja ne zaide na napačna pota, da ostane zvest onim idejam, ki so ga vodile v svobodo in da sprejme one zdrave misli, ki vodijo narod v veliko novo svobodno življenje. Gre za to, da bi bilo manj enodnevne politike in več stalnega resnega dela, ki naj povzdigne narod iz dosedanjih razmer. Resnica je, da ravno v burnih časih prevrata in prehoda, ko se pojavljajo nova gesla — prihajajo v ospredje tudi pogubne vabljive misli, ki jih izrabljajo brezvestni ljudje za svoje trenutne uspehe — zato je treba staviti bodočnost na preizkušenih zdravih temeljih z novimi silami. Ne moremo podajati tu ves načrt. Opozarjamo nanj vso slovensko javnost, posebno naše kulturne delavce. Za sedaj je »Obnova« skupno glasilo organizacije. Pozneje bodo gotovo pristopili posamezni listi in društva. Vsa organizacija bi delala z velikim aparatom. Na koncu našteva načrt delavne skupine, ki bi se posvetile posameznim smerem »obnove«. Našteto je 45 skupin, ki imajo obsegati vse naše kulturno, politično in gospodarsko življenje. Naj naštejemo nekaj teh skupin, ker se iz njih pokaže važnost te organizacije:

1. Skupina za propagando nar. in drž. edinstva.
2. Skupina za ljudsko prosveto.
3. Skupina za socijalne probleme.
4. Skupina za agrarno reformo.
5. Skupina za ozdravljenje javnega življenja, uničenje korupcije, verižništva itd.
6. Skupina za boj proti draginji.
7. Skupina za narodno zdravje.
8. Skupina za štedenje, delo, poštenost.
9. Skupina za reformo šolstva.
10. Skupina za reorganizacijo države.
11. Skupina za nar. gospodarstvo. Itd.

Treba je obnove in mi vsi smo poklicani na delo. Čitajte »Obnovo« in prepričajte se.

Društvene vesti in prireditve.

— **Napredna akademska omladina!** Pozivljamo, da se vsi člani udeleže diskuzijskega večera o štatutih in programu snujočega se društva, ki se vrši v ponedeljek, dne 12. januarja ob 8. zvečer v mali dvorani »Narodnega doma«. — Pripravljalni odbor.

— **Napredno akademsko društvo »Slovenija«** vabi vse do sedaj priglašene članepevce in godbenike na zelo važen sestanek, ki se vrši v torek, dne 13. januarja ob 8. zvečer v društvenih prostorih (Narodni dom). — Glasbeni odsek.

— **Društvo tehnikov v Ljubljani** ima v sredo, dne 14. januarja ob 8. zvečer odborovo sejo. Pridite zanesljivo!

— **Zveza invalidnih častnikov in častniških aspirantov** ima v četrtek, dne 15. januarja ob 8. zvečer sestanek v restavraciji »Pri Mraku« na Rimski cesti. Zelo važno! — Odbor.

— **Planinski ples v Borovljah.** Novoustanovljena podružnica Slov. planinskega društva za Rož v Borovljah priredi dne 1. februarja 1920 ob pol 20. planinski ples. — Obleka: narodna, planinska ali promenadna. — Vojaška godba in petje. — Vsi prijatelji slovenskega Korotana so prisrčno vabljeni.

Gospodarske vesti.

— **Zagrebška borza.** LDU Zagreb, 10. januarja. Danes so skoraj vsi tečaji na zagrebški borzi nazadovali vsled vesti, da relacija 1:4 še ni definitivno določena. Zanimanje za tuje valute in akcije je zato znatno popustilo. Ta činjenica je vrlo značilna. Devize na Berlin 920, London 380, Milan 710 in 700, Pariz 890 do 905, Praga 176 in 178, Dunaj 55 in 56, Curih 1740 in 1800. Valute: ameriški dolar 8800 do 8900, avstrijska krona 55 do 56, carski rubelj 125 do 130, dinar 402 do 404, funti 375, francoski frank 800 do 900, napoleonder 325 do 335, italijanske lire 660 do 680.

— g **Mlinarjem.** Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago manjšo množino svile za sita št. 7. Interesenti naj se zglase najkasneje do 24. t. m.

— **Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo naznanja,** da ostanejo skladišča za demobilizacijsko blago v Ljubljani v svrho redne dovršitve inventarizacije zaprta do 15. januarja. Pri vlaganju prošenj naj vsak prosilec stavi tudi ponudbo glede kupne cene.

— g **Urad za pospeševanje obrti** sprejema stranke samo od pol 9. do 12. ure dopoldne.

— **Gg. hišni gospodarji in upravitelji** se opozarjajo na današnjo aprovizačno notico radi revizije hišnih pol.

— g **Železo za ključavničarje, kovače in kovinarje.** Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo je sklenila s Kranjsko industrijsko družbo na Jesenicah pogodbo, po kateri je družba obvezana odstopiti Uradu za pospeševanje obrti večjo množino raznovrstnega železa. Opozarjamo obrtnike, da takoj priglase svojo potrebo ter dimenzije natančno navedejo. Priporočamo, da več obrtnikov skupaj naroči celo vagonsko pošiljatev in sicer se mora naročiti od vsake dimenzije najmanj 500 kg. Na manjša naročila se ne bomo mogli ozirati, zato priporočamo zadrugam, da za vse obrtnike v njihovem okrau skupno naroče potrebno železo.

— **Drobiž.** LDU Beograd, 7. januarja. Finančni minister je odredil, da se natisne papirnati drobiž po 2½ pare ali 10 vinarjev, 5 par ali 20 vinarjev ter 25 par ali 1 krono. Ta drobiž bo na eni strani imel označbo v dinarski, na drugi pa v kronski veljavi.

— **Enotne cene za živino.** Uradno se poroča: Deželna vlada za Slovenijo je stopila v zvezo z zemaljsko vlado v Zagrebu radi določitve enotnih cen za klavno živino na vsem področju Banovine in Slovenije.

— **Lekarniško blago.** V Pragi se je ustanovila akcijska družba za proizvajanje lekarniškega blaga z delniško glavnico enega milijona, ki se more povišati na pet miljonov.

— **Izvoz živine v Švico ustavljen.** LDU Beograd, 7. januarja. Kraljevo poslaništvo v Bernu je poslalo ministrstvu za zunanje posle brzojavko, kjer naznanja, da je švicarska vlada prepovedala uvoz klavne živine iz Avstrije, Češko - Slovaške in Jugoslavije, ker se je v teh državah pojavila živinska kuga. Minister za poljedelstvo je vsled tega odredil, da se ustavi izdajanje izvoznic za klavno živino in da se ima ta živina zadržati v obmejnih postajah.

— **Atentat na svetovno valuto.** LDU New York, 6. januarja. (ČTU) Vsled aretacije agitatorjev so odkrili boljševiško zaroto, ki je imela namen, s poplavitvijo zavezniških držav s ponarejenimi bankovci uničiti svetovno valuto.

— **Sladkorna kupčija na Češkem.** LDU Praga, 6. januarja. (ČTU) Med zastopniki češko - slovaške sladkorne komisije in češko - slovaške družbe za izvoz sladkorja ter zastopniki berlinskega bančnega konzorcija se je dosegel sporazum glede dobave 2000 nemških železniških tovornih voz za češko - slovaško sladkorno industrijo. Prve nemške tvornice vagonov bodo v dveh mesecih izročile te vozove. Češkoslovaška sladkorna komisija bo kot kompenzacijo dobavila Nemčiji 1000 vagonov sladkorja iz letošnje letine.

— **Vojni oškodovanci.** LDU Beograd, 6. januarja. Pravosodni minister Timotijević je sestavil komisijo, ki bo v kratkem pripravila naredbo o vojni oškodninah za one, ki so bili med vojno oškodovani. V to komisijo vstopijo predsedniki Saveza zemljoradnika, trgovske in industrijske zbornice, obrtne zveze itd. Po tej naredbi bi imeli prvenstvo pri odškodninah oni, ki streme v svojih podjetjih za tem, da pospešijo delo in produkcijo v državi.

— **Gališke rafinerije petroleja.** Mesečno proizvajanje galiških rafinerij petroleja znaša 7590 vagonov. Od tega producirajo državne rafinerije 3000 vagonov, vse drugo privatna podjetja. Izključno poljska last je samo 120 vagonov, drugo ali ameriško, francosko, nemško ali polisko-francosko.

— **Ameriška trgovinska infiltracija.** »Il Piccolo della sera« prinaša iz New Yorka brzojavko z dne 6. januarja: »Iz Washingtona poročajo: Trgovski minister Alexander je zahteval posebno odredbo, da se takoj odpošlje na Skrajni Iztok, v Turčijo, Jugoslavijo, Češko - Slovaško, Grško in Indijo posebne trgovske komisije, da pričnejo z intenzivnim delom za ekspanzijo ameriške trgovine v teh deželah. Poleg tega je zahteval tudi ukrepe, ki naj bi dvignili aktivnost uradov za narodno trgovino v inozemstvu.

— **Našim trgovcem.** Še v stari Avstriji so praktične nemške firme nastavljale slovenske korespondente, da so si s tem utrdile trgovske zveze med nami, čeprav za to ni bila prav nikaka občutna potreba, ker smo v stari Avstriji Slovenci bili hlapci in si je zato veliko slovenskih trgovcev štelo še v čast, če so mogli nemško korespondirati. Danes živimo Slovenci v svobodni jugoslovanski državi, in ni prav nobenega vzroka, da bi komu hlapčevali. Kdor hoče od nas kaj kupiti, naj se obrne na nas v našem jeziku, in kdor nam hoče kaj prodati, naj stori ravno tako. Ako kdo ne pozna našega jezika, naj si najme osobje, ki zna slovensko. To velja posebno glede tujerodnih trgovcev v našem Primorju. Že danes se je prerado dogaja, da naši trgovci dopisujejo z italijanskimi trgovci v Trstu, v Gorici in drugod tam doli, v italijanskem jeziku. Čemu to? Primorski Jugoslovani so italijanske trgovce, ki žive med njimi, že davno navčili na to, da jih prav radi postreže v slovenskem ali srbohrvatskem jeziku. Zakaj bi se ta lepa navada odpravila sedaj vsled nezadostnega narodnega ponosa državljanov svobodne države SHS. Neprekršljivo pravilo naših trgovcev bodi torej, da ne dopisujejo nikdar drugače kot v slovenskem jeziku v slučajih, ko hoče kdo izven naše države kaj od nih kupiti, ali pa ko jim ponuja blago na prodaj, ter da v takih slučajih zahtevajo tudi od dotičnikov, da se poslužujejo edinole slovenskega jezika pri dopisovanju z njimi. S tem bodo dosegli, da bodo firme, ki bodo iskale trgovskih zvez z našimi kraji, morale nastavljati slovensko osobje. S tem tudi pripomorejo, da se pomnoži število naše trgovske inteligence v Gorici, Trstu in drugod na Primorskem, odkoder je italijanska okupacija izrinila toliko število državnih nameščencev in drugih naših inteligentov. Pa še v drugem oziru je potrebno, da se naši trgovci izogibajo pri svojem dopisovanju vsega, kar bi dalo sklepati, da smo se v Jugoslaviji sprijaznili z italijansko okupacijo naših primorskih krajev. Dogaja se, da naši trgovci čisto slovenske ali hrvatske kraje označujejo z novimi italijanskimi spakedrankami. Uporabljajo tudi v naslovih za naše Primorje in celo za zasedeno Notranjsko oznako »Venezia Giulia«. Tako postopanje ne priča o posebni narodni zavednosti in zraven tega žali narodni čut naših neosvobojenih bratov, ki iz tega sklepajo, da smo se v Jugoslaviji že odrekli njihovim krajem. Da pisma pridejo na naslov, nikakor ni potrebno uporabljati nova italijanska imena za slovenske in hrvatske kraje, niti oznako »Venezia Giulia« za zasedeno ozemlje. Slovenski trgovci, ravnajte se vedno po teh navodilih. Koristili bodete s tem naši narodni stvari, dočim bi, ako bi drugače postopali, samo dokazali, da se ne zavedate svobode, ki vam jo je prinesel poraz »germanstva«. — P. P.

— **Molzni tečaji.** Kmetijsko poverjeništvo namerava letos po deželi prirediti nekaj enotedenskih potovalnih molznih tečajev. Namen teh tečajev je, opozoriti živinorejce na veliki pomen pravilne in čiste molže za mlečnost krav. Poučevalo se bo praktično in teoretično pravilni način molže in poglavitna pravila za oskrbo mlečne živine. Tečaji so brezplačni; udeležence zberejo krajevni faktorji, ki morajo tudi preskrbeti za primeren prostor, kjer se bodo predavanja vršila. Kot udeleženci tečaja pridejo v poštev dekleta, dekle in gospodinje ter mlajši fantje. Živinorejske zadruge, kmetijske podružnice in občine, ki žele v svojem področju takšnega poučnega tečaja, naj vlože prošnje za prireditev taistega na poverjeništvo za kmetijstvo v Ljubljani. V prošnji je navesti, koliko udeležencev se je priglasilo in da je za primeren prostor za predavanje preskrbljeno.

Aprovizacija.

† **Posestnikom in upraviteljem hiš.** Kakor je razvidno iz predloženih vprašalnih pol za cenejšo prehrano, so podpisi hišnega gospodarja oziroma upravitelja na polah ene in iste hiše tako različni, da ni mogoče ugotoviti, kateri je pravi podpis hišnega gospodarja oziroma upravitelja. Domneva se torej, da je precej strank ponaredilo podpis hišnega gospodarja oziroma upravitelja le iz tega razloga, ker niso navedbe v polah pravilne. Ker pa ne gre, da bi se v cenejšo prehrano neopravičeno vtihotapile stranke, ki ne spadajo v to akcijo, bo izdal mestni magistrat v kratkem razglas, da se zglase v gotovem roku vsi hišni gospodarji na magistratu, da pregledajo te pole in potrdijo ali so podpisi na polah pristni ali ne. Pole strank, ki ne spadajo v ubožno akcijo, pa so se v njo utihotapile vsled napačnih navedb v poli, ali vsled ponarejenega podpisa hišnega gospodarja, se bodo odstopile kazenski oblasti. Istočasno se bodo izdale tudi pole za popis vseh oseb, ki stanujejo v hiši, ker bodo dobile stranke, ki ne pripadajo h ubožni akciji posebne izkaznice za nakup živil po tržnih cenah. Stranke, katerih se to tiče, naj pravočasno vrnejo izkaznice za cenejšo prehrano, ker bodo sicer imele opravka s kazensko oblastjo. Te kazenske razsodbe se bodo tudi objavljale v listih.

† **Zaupniki političnih strank,** ki so bili določeni za pregledovanje vprašalnih pol za cenejšo prehrano, se vabijo, da pridejo zanesljivo v sredo, dne 14. t. m. ob 6. uri v mestno posvetovalnico radi pregleda dodatno vloženih vprašalnih pol in pritožb.

† **Stranke, ki že imajo izkaznice za cenejša živila, se vabijo,** da jih zanesljivo takoj predlože aprovizacijski, kjer so včlanjene, da se prepečatijo s štampiljo, ker sicer ne morejo dobiti cenejših živil. Stranke, ki niso nikjer včlanjene, morajo predložiti svoje izkaznice magistratu, Galetova hiša, pritličje, levo.

† **Prodaja premoga za peči.** Na vsak drugi odrezek belih premogovnih izkaznic za peči se dobi po 200 kg premoga, ki stane 45 K. Vsaka stranka dobi lahko premog pri tistem spodaj navedenem prodajalcu premoga, ki si ga sama izbere. Kdor želi dobiti premog iz aprovizačnega skladišča na Poljanski cesti 15 ga mora plačati prej na magistratu, Galetova hiša, II. nadstr. Premog prodajajo: 1. Aprovizacija na Poljanski cesti, 2. Treo, Cesta na državno železnico, 3. Tavčar, Dunajska cesta (Beograd), 4. Uher, Slomškova ulica, 5. Strupi, Radeckega cesta, 6. Požlep, Komenskega cesta, 7. Unger, Na Vrtači. Premog dobe stranke po sledečem redu na izkaznice: št. 1 dne 14. januarja, št. 2 dne 15. januarja, št. 3 dne 16. januarja, št. 4 dne 17. januarja, št. 5 dne 19. januarja, št. 6 dne 20. januarja, št. 7 dne 21. januarja, št. 8 dne 22. januarja, št. 9 dne 23. januarja, št. 10 dne 24. januarja, št. 11 do 16 dne 26. januarja 1920.

† **Pšenični zdrob za otroke do tretjega leta** se bo prodajal za mesec januar letos v mestni prodajalni v Gosposki ulici od torka 13. t. m. naprej in sicer dobi: štev. 1 do 400 dne 13. t. m. od 401 do 800 dne 14. t. m., od 801 do 1200 dne 15. t. m., od 1201 do 1600 dne 16. t. m., od 1601 do 2000 dne 17. t. m., od 2001 do 2400 dne 19. t. m., od 2401 do konca dne 20. t. m. Kilogram zdroba stane 6 kron.

Najnovejša poročila.

SANJE O HRVATSKI REVOLUCIJI.

LDU Trst, 10. januarja. »Corriere della Sera« priobčuje zelo zanimiv dopis z Reke, v katerem se dopisnik pritožuje, češ da jim iz Rima nasvetujejo to in ono, ne da bi pri tem mislili na posledice, ki bi jih mogla imeti izvršitev teh nasvetov. Najzanimivejši del tega dopisa priobčujemo v naslednjem: Zadnji nasveti so nam prišli iz Rima. Navadne kvante: »Vztrajajte, revolucija na Hrvatskem je blizu.« Ta blažena revolucija na Hrvatskem je sen, ki ga sanjajo nekatere naše odlične osebe že pet let: to je metuljček, ki se lovi brez prenehanja neutrudljivo. Neštetokrat se je iztegnila roka po njem, toda vedno je ostala pest prazna. Upanje, da bi Hrvati in Slovenci prišli k nam z iskreno prošnjo, naj jih osvobodimo — in končno od koga naj bi jih osvobodili? — je iluzija. Da, vemo, da so v Rimu nekateri Hrvati, ki prosijo Italijo, naj jim pomaga izgnati »novega sovražnika«, kakor ga oni imenujejo. Imajo tudi nekoliko tisoč podpisov . . . Zelo zgovorljivi morajo biti ti ljudje, ker vemo tudi, da so pregovorili nekatere osebe, ki so jim obljubile svojo pomoč. Italija bi dobila za pomaganje revolucij na Hrvatskem v dar — Reko. Ta obljuba ni zbudila niti najmanjšega suma in njena absurdnost ni padla v oči tistim, ki lovijo metuljčka hrvatske revolucije. Jasno je, da bo Hrvatska, vključena v večjo državo in kot del že obstoječega prometnega in trgovinskega sistema morda prnesla izgubo Reke, toda čim postane neodvisna in avtonomna, kakor bi postala po zmagoviti revoluciji, bo takoj začutila absolutno potrebo posesti Reke. Toda vprašalo se bo, kdo so pa tisti Hrvati, ki sede v Rimu? Le ti zastopajo zelo bedno stvar: oni zastopajo minulost, z vsemi njenimi spori, zastopajo sovraštvo starega aristokratskega in birokratskega avstrijskega duha proti novi, mladi vladi. Prava Hrvatska je popolnoma drugačna: to je hrvatska mladina, kakor sta ugotovila dva naša tovariša, ki sta se pred kratkim mudila tam. Vsi »mladi« so za edinstvo in se bore odločno in z vedno večjim uspehom proti separatistom; to je mladina, ki bo prevladala, mladina, ki ustvarja čustvo novega patriotizma in razširja prezir proti tistim, ki se zatekajo k tujcu, da bi ločil Slovane.

KONFERENCA ZARADI JADRANSKEGA VPRAŠANJA.

LDU Berlin, 12. januarja. (Dun. kor. ur.) »Lokalanzeiger« poroča iz Berna: Kakor se javlja iz Pariza, so po izmenjavi ratifikacije ministrski predsedniki zopet imeli zborovanje, na katerem so razpravljali o jadranskem vprašanju. Jugoslovenski minister za zunanje stvari dr. Trumbić je izjavil, da nameravajo napraviti Reko za svobodno mesto v posebni avtonomni državi.

HUJSKAJOČI D' ANNUNZIJEVI ČASTNIKI.

LDU Split, 11. januarja. (Dun. kor. ur.) V Korčulo sta dne 6. januarja dospela dva D' Annunzijeva častnika, en major in en poročnik. Italijani so bili obveščeni o njiju prihodu in so ju sprejeli v pristanišču. Ko sta se prijavila mestni komandi, so ju odvedli v italijansko društvo »Circolo di Lettura«. Ondi so imeli več govorov. D' Annunzijev poročnik je dejal, da morajo Italijani biti složni in preverjeni, da bo Korčula rešena. Ako bi konferencija prisodila Korčulo Jugoslaviji ter bi redovita vojska zapustila Ostrov, bi prišle takoj prostovoljske čete v zameno. Dodal je, da brez krvi ne bo prepuščen noben pedanj zaposedene dalmatinske zemlje, in se pozival na zakletev D' Annunzija in Milla. Sam se je zaklel pri prahu padlih Italijanov in naposled pozval prisotne, naj se zakolnejo, da se bodo uprli eventualni jugoslovenski okupaciji. Dostavil je, da ne sme nihče verjeti Scialoji ali Nittiju, še manj pa poslušati ju. Ta dva D' Annunzijeva odposlanca sta bila tudi v Drniču, Kninu in Šibeniku. S Korčule sta odšla na Hvar in Vis. Italijanski častniki v Korčuli so zbrali 50 prostovoljcev in jih oborožili, da prevzamejo oblast, ako bi odšla redna vojska. Ti dobrovolici so se ponovno zakleli pričo D' Annunzijevih častnikov.

ZAMENJAVA KRONE V DINARJE.

Beograd, 11. januarja. V političnih krogih se z vso trdovratnostjo zatrjuje, da je toliko kakor gotovo, da se bodo zamenjale krone za dinarje al pari in ne v razmerju 1:4. Stare bančne dinarje bo na to država pokupila, odnosno na primeren način odškodovala njih posestnike.

RAZKRITJA V NAČRTU ZA ZVEZO MED NEMČIJO, RUSIJO IN FRANCIJO.

Berlin, 11. januarja. »Vossische Zeitung« je zadnje dni objavila med korespondenco bivšega cesarja Viljema z carjem Nikolajem načrt vezne pogodbe z Nemčijo, Rusijo in Francijo l. 1904. Dotični zvezni načrt se je čuval kot tajen in ga Viljem ni sporočil niti ministrstvu zunanjih del. List naglaša, da je bila zveza med Nemčijo, Rusijo, kateri bi se pridružili kasneje tudi Francija, Avstrija in Italija toliko kakor gotova. Načrt se je v zadnjem hipu ponesrečil. Med Viljemom in carjem Nikolajem ni bilo namreč soglasja samo v eni točki: Car je naglašal, da mora zaključitev nove zveze sporočiti svoji dosedanji zaveznici Franciji. Cesar Viljem je bil proti temu, dasi je car zagotavljal, da pristopi k tej zvezi tudi Francija sama. Viljem je carjevo zahtevo odbil in s tem preprečil ustanovitev kontinentalne evropske zveze, katera bi bila edino lahko preprečila izbruh svetovne vojne l. 1914.

IZMIŠLJENE VESTI.

LDU. Beograd, 11. januarja. Vest o namišljenem odpoklicu ministra Kristana po socijalistih je popolnoma neosnovana. Niti Kristan, niti dr. Kramer ne mislita na ostavko.

NAŠ PRESTOLONASLEDNIK OSTANE ŠE NADALJE NA FRANCOSKEM.

LDU. Beograd, 11. januarja. Iz Pariza poročajo, da bo prestolonaslednik regent Aleksander še nekaj časa ostal na Francoskem. Dan odpotovanja še ni določen. Tudi ministra Stojanovič in Draškovič sta svoje odpotovanje odgodila za nekaj dni.

VALUTNO VPRAŠANJE.

LDU. Beograd, 11. januarja. Danes dopoldne in popoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri se je bavil z valutnim vprašanjem. Jutri popoldne se bo na seji nadaljevala razprava o valutnem vprašanju.

DRUŠTVENA ORGANIZACIJA SREDNJEŠOLSKIH PROFESORJEV.

Zagreb, 12. januarja. Včeraj popoldne se je vršila izredna skupščina Društva hrvatskih srednješolskih profesorjev. Kot delegat srbskega društva srednješolskih profesorjev v Beogradu je prisostvoval skupščini profesor Ristić, ki je poudarjal, da je srbsko društvo na svoji skupščini že sprejelo predlog, da se ima osnovati edinstveno profesorsko društvo za celo kraljevino. Kot prva točka dnevnega reda včerajšnje skupščine je bila: izjava, ali pristopi društvo v edinstveno organizacijo, za katero se je izrekla skupščina z veliko večino.

RATIFIKACIJA NEMŠKE POGODBE.

LDU. Pariz, 10. januarja. DKU. AgenceHavas poroča, da so Nemci ob šestnajstih podpisali protokol od 1. novembra 1919, nakar so se izmenjale ratifikacijske listine.

Raznoterosti.

* **Nad 33 miljonov za 108 knjig.** V Londonu je bila te dni prodana zbirka znamenitih in redkih knjig Christie Millerja. En Amerikanec in en Anglež sta kupila 108 knjig za 110.365 lir šterlingov, kar znaša po naši valuti nad 33 miljonov. Ena Shakespearjeva knjiga je bila prodana za 4 in pol miljona kron.

* **Najlepša žena na Francoskem.** Pariško kinematografsko društvo hoče v »Journalu« s plebiscitom rešiti vprašanje, katera žena je na Francoskem najlepša. Razpisanih je več nagrad. »Journal« bo prinašal vsak dan po eno sliko žen. Koncem tedna se pokaže v kinu občinstvu vseh sedem slik in ono izbere najlepšo. Tako bo sedem nedelj zaporedoma. Osmo nedeljo se pokaže v kinu vseh sedem zmogovalk s preišnjih nedelj in občinstvo izbere izmed njih ono, ki se mu bo zdela najlepša žena na Francoskem.

* **Madžarska blaznost.** Sedanja madžarska vlada ne mara knjig socijalne in ekonomske vsebine. V tej mrzlici je izdala odredbo, da se sežge tudi budimpeštanska mestna knjižnica. In res je zapadla ognju, 15.000 zvezkov je uničenih. Policija pleni knjige, o katerih misli, da bi mogle škodovati nazorom vlade.

* **Elektrika v službi zločincev.** Veliki zločinci zadnjih let se poslužujejo pogosto elektrike pri izvrševanju svojih činov. Neki dan je prišel k ameriškemu miljonarju Beutonu neki mlad gospod, ki mu je razlagal, kako dobro učinkuje elektrika pri revmatizmu. Pokazal mu je nov aparat, katerega je bil Beuton ves vesel, ker je trpel že dolgo časa na revmatizmu. Posetnik postavi Beutonu aparat na rame. Sledil je električni udarec in Beuton se je onesvestil. Zločinec je pobral denar, ki ga je našel pri Beutonu, okoli 11.000 dolarjev in izginil.

Poizvedbe.

Zatekla se je psica. Barve je tigraste, velikosti srednje. Rep in ušesa ima pristrižene. Sliši na ime »Londa«. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi pri F. Brajniku, Glince 213.

Kdo kaj vé, kje se nahaja Ivan Oman, ki je bil vjet leta 1914. od Rusov ter se je nazadnje nahajal v Vozisopletsku. Poroča naj se proti nagradi Frančiški Oman, Sp. Tenetišče pri Kranju.

Zatekel se je pes, ki sliši na ime »Rolfi«. Pes je črn, kratkodlak, ima na prsih in nogah bele lise. Kdor ga vrne ali obvesti, kje da je, naj pove na naslov Cankarjevo nabrežje št. 1, II. stopnice, II. nadstropje.

Listnica uredništva.

Gospodu Mirku Drobniču v Železni Kapli. Potrjujemo Vam, da nam niste poslali, da tudi niste pisali notice, ki je bila priobčena v 241. številki »Slovenskega Naroda« in se nanašala na gospode Prepotnika in župnika Crna.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Kupim vilo v Ljubljani ali bližnji okolici. Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 198

Prodam 6 mesecev staro psico pristne volčje pasme. Soss, dež. vlada, Bleiweisova cesta. Ogleda se lahko dopoldne. 207

Večja množina štedilnikov je naprodaj. Poizve se: Jeranova ul. številka 11. 10424

Beneške gosli, 250 let stare, in 50.000 starih znamk takoj na prodaj. Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda«. 169

Proda se skoro nova salonska obleka srednje velikosti, Nasl.: Sredina 16. prit. 236

Iščem službo pisarniškega sluge ali kaj primernega za takoj. — Naslov pove uprava lista. 229

Sprejme se krojaški pomočnik, zmožen voditi malo krojačnico samostojno. Plača po dogovoru. Vpraša se: Gajeva ulica 2, I. nadstropje. 231

Prodam skoro nov bakren žganjarski kotel, premakljiv, (montiran na železno peč) z vsebino 106 litrov, ima mešalno pripravo in pipo za odtoč (Schlemprohr). Dolžina hladilnih cevi (kače) 6 m. Naslov v upravi lista. 248

Proda se dobro ohranjen godbeni avtomat firme Popper, cena 6500 K. — Istotam 15 hl štajerskega sadnega mošta à K 4·50 l. Oboje franko kraj prodaje. Ponudbe pod „avtomat in mošt“ na anončno pisarno Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 238

Gostilna z majhnim posestvom ali tudi brez posestva na Jesenicah, v Borovljah, Trbovljah, Zagorju, Rogatcu, ali Hrastniku se želi takoj ali pa na spomlad vzeti v najem ali kupiti. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod „Gostilna 228“. 228

Dobro izurjena šivilja se sprejme. Hrana in stanovanje — v hiši, plača po dogovoru. — **I. BARTMAN, BLED.** 250

Kupim prvovrstno

hišo

v Ljubljani na prometni točki. — Ponudbe pod „Dr. S./233“ na upravo »Slovenskega Naroda«. 233

Stanovanje, obstoječe iz 1 — 3 sob, eventuelno tudi samo 1 — 2 sobi, išče mlad zakonski parček brez otrok proti dobri denarni nagradi in različnim živilom. Cenjene ponudbe pod **„Stanovanje — živila štv. 6/210“** na upravništvo tega lista

Obleke bluze kostumi

(kostumi moško delo) se izvršujejo po primerni ceni. Bajc, Turjaški trg 6/I. stop. na dvor. desno.

Prodamo takoj 5—6 vagonov zdravega in dobro manipuliranega

brinja ::::

po K 4·50 po kg postavno vagon Šisak. Obračati se na Werner & Klauber, Sisak.

V službo se sprejme:

kavarniška natakarica
kavarniška kuharica
kuharica za posle
pomožna sobarica
ribalka.

Pogoji: Zanesljiva samostojna delavka. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«.

Dobri orodni kovači za izdelovanje poljedelskega orodja (plužnih delov, lopat, sekir itd.) **se sprejmejo v delo ob ugodnih pogojih v jeklarni na RAVNAH** (Guštanj-Ravne, Koroško, Jugoslavija.) Vpoštevali se bodo le kovači, ki so že izdelovali poljedelsko orodje na vodnih kladivih. Zglasiti se je pismeno. prilože naj se prepisi izpričeval. 222

Iščem mesta na deželi kot materijalni oskrbnik, računovodja, opora šefu ali kaj podobnega pri stavbenem podjetju, večji opekarnici, žagi, lesotrstvu, mlinu ali podobnem tovarniškem podjetju ali graščini. Star sem 47 let, kat. oženjen, brez otrok, zdrav in čvrst, pripraven za potovanje. Trgovsko dobro izobražen imam materijalne znanosti za vse navedene stroke in sem slov., hrvatskega in nemškega jezika zmožen popolnoma, italijanščine za službeno rabo. Nastop februarja ali marca. Cenj. ponudbe pod „R. F. S./178“ na uprav. Slov. Naroda.

- Mahe -

kratkočasne zgodbe, spisal **Blaž Peklin** Najzabavnejše berilo za samske in poročene! Cena s poštino K 6·50. Naroča se v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Absolventinja trg. tečaja želi primernega mesta, najraje v Ljubljani. Naslov pove upr. „S. Nar.“ 245

National blagajna že rabljena se kupi. Ponudbe pod „National 1920“ na upr. »Sl. Nar.« 246

Kupije se težki Singerievi šivalni stroji. pri C. J. Hamann, Mestni trg 8. 57

Sprejme se pridna in zanesljiva blagajničarka z lepo, hitro pisavo in trgovsko naobrazbo. — S prakso imajo prednost. — Kje, pove upravo „Slovenskega Naroda“. 90

Kopališče v hotelu „Slon“.

Vsled nove naprave parnega kotla ostane kopališče od danes nadalje do preklica zaprto. 237

Do 50.000 K posojila išče ugleden trgovec in tovarnar proti kritju. — Zadevne ponudbe prosi pod „Varna vloga/176“ na upravo „Slovenskega Naroda“. 176

V nušakovi vojašnici v Trnovem se bode licitajskim potom prodalo dne 15. januarja od približno 200 konj gnoja. — Interesenti naj predložijo pismene ponudbe do 15 t. m. do 9. ure dop. 240

Kontorist ali kontoristinja se takoj sprejme pod zelo ugodnimi pogoji. Reflektira se samo na moči, ki so v računanju popolnoma zanesljive in ki so že delovale v pisarnah lesnih trgovin. Ponudbe z navedbo plače je poslati na: **Poštni predal 1, Celje.** 239

Odda se prazna soba v središči mesta. Elek. luč, prost vhod, za gospoda. Naslov pove upr. »Sl. Nar.« 241

Staro lito železo kupuje v vsaki množini in po najboljših cenah. Železnarna na Muti ob Dravi. 225

Hišo z gostilno ali trgovino kupim ali vzamem v najem. v državi SHS. Ponudbe pod „60.000 243“ na upr. „Sl. Nar.“

Kupim motorno kolo brez gume kakor tudi magnet za 2 cil. motorno kolo. Ponudbe na Kristan, Dun. c. 47. 244

Lepo salonsko ogledalo (belgijsko steklo, zlat okvir) se proda. Ogleda se lahko med 2.—3. uro pop. Kje, pove upravništvo Slovenskega Naroda. 217

Spalna oprava v težkem italijanskem slogu s stebrički, bogato rezljana, najbolje ohranjena, se le za radi pomanjkanja prostora proda. — Vprašanja na **poštni predal 161.** 161

Večja trgovina z mešanim blagom v kakem prometnem kraju se vzame v najem ali se pa pod ugodnimi pogoji eventuelno s posestvom vred kupi v last. Ponudbe pod **„Večja trgovina 1920/163“ na upravo tega lista** 163

DRVA

mehka in trda dobavi in pripelje na dom. **V. Seagnetti,** parna žaga za državnim kolodvorom. 9921

- Svilo -

v štrucah kupuje FRAN KOS v Ljubljani, Židovska ulica 5. 191

Skladišče

obstoječe iz enega ali več prostorov, najprikladnejše v okolici Zvezde oziroma Frančiškanske cerkve, se išče za takoj. Ponudbe pod „Skladišče« na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 187

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 9919

Učiteljica

ki bi rada izpopolnila znanje slovenščine v svrho izpita iz nje, išče mesta vzgojiteljici ali kaj primernega, ne oziraje se na plačo. Ponudbe pod „Koroška 209“ na uprav. »Slovenskega Naroda«. 209

Vzajemna zavarovalnica (življenski oddelek) v Ljubljani Dunajska cesta 17/I. sprejme

potovalnih uradnikov

Posredovalcem nudimo lep postranski zaslužek. 85

Stanovanje,

obstoječe iz 2 sob, predsobe in kuhinje z električno razsvetljavo v II. nadstropju sredi mesta, se proti dobri nagradi zamenja za večje stanovanje, obstoječe iz 3 — 5 sob. Cenjene ponudbe pod **„Stanovanje — živila štv. 6./211“** na upravništvo tega lista.

V najem se odda

posestvo

pripravno za kmetovalca, obrtnika ali trgovino. Posestvo leži ob glavni cesti. Dve uri od Ljubljane. Eventualno **se tudi proda.** Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 234

Bonačev beležni koledar 1920

se dobi v vseh trgovinah s papirjem **Cena K 8·— prištevši poštnino.** — Kjer ni trgovin, naj se naroča direktno pri ljubljanski kartonažni tovarni

I. BONAC, sin v Ljubljani.

Pri poštnih naročilih naj se denar pošlje naprej. 101

Trgovino

v najem prevzame ali pa vstopi tudi kot poslovodja v špecerijsko trgovino trgovsko naobražen 32 let star gospod, ki je že služboval kot poslovodja. Dopisi ako mogoče s pogoji na upravo tega lista pod šifro „Vesten 212“. 212

Vsako množino

pravega kostanjevega lesa

kupi za takoj in dobavo do konca maja tega leta **Rudolf Bergan, trgovec, Laško,** in prosi tozadevne ponudbe za 100 kg franko vagon **nakladalna** postaja.

V stalno službo se sprejme takoj

knjigovodja,

vešč polnoma dvojnega knjigovodstva, slovenskega in nemškega jezika, trezen, zvest, pošten in zanesljiv, pod zelo ugodnimi pogoji **kakor tudi**

gospodarski pristav

s strokovno izobrazbo, večletno službeno prakso, zmožnost slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, trezen, zvest, pošten in zanesljiv. — Obe mesta v prvi vrsti za neoženjene ter je ponudbe pošiljati s prepisi spričeval na

knežje oskrbništvo v Konjicah. 205

Sprejme se spreten, samostojen

:korespondent:

zmožen slovenskega, nemškega po možnosti tudi italijanskega dopisovanja. Nastop takoj, plača po dogovoru. Ponudbe pod „Veletrgovina z lesom 1915/232“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 232

Odvetnik

dr. Milan Šubic

naznanja, da je otvoril svojo pisarno

v Ljubljani,

Sodna ulica štev. 13.

Karbidne svetilke

v najrazličnejših izdelavah in velikostih se dobe po zmernih cenah pri tvrdki SVETLA, Ljubljana, Mestni trg 25. 11047

Naznanilo.

Otvoril sem trgovino z usnjem in čevlji Pred Igriščem št. 1. Moški čevlji 240 K, ženski 220—240 K Domač izdelek.

Z odličnim spoštovanjem

August Skol.

224 P 45/16 15

Dražbeni oklic.

Dne 23. januarja t. l. ob 10. uri dop. se bodejo v St. Janžu oddajale v zakup potom prostovoljne javne dražbe ndl. Danici Repovž lastne nepremičnine vl. štv. 90 k. o. Dvor (hiša št. 15 v St. Janžu z opremljeno prodajalno in stanovanjem ter magacin) va dobo pet let. Izklicna cena 1000 K letno.

Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri podpisni sodniji.

Okrajna sodnija v Radečah, oddl. I.,
dne 3. januarja 1920.

Gaspari & Faninger

Maribor, Tegetthofova ulica 48.

Samo na debelo.	**Samo na debelo.**
Vrvica Lissa	Bombaž za šivanje
Mohair ščetke v vseh barvah	Zimnata vezala za čevlje
Mohair trak	Suitach
Lamalustre	Ženske in moške rokavice
Stenj	Zimske ženske nogavice
Sukanec beli in črni la	Otroške patentne nogavice
Svila za šivanje	Moške nogavice
Bombaž za vezanje	Krstne garniture

in vse drugo blago drobnina in galanterija.

Raznašalce ali raznašalke

sprejme takoj uprava „Slovenskega Naroda“.

Vagonski in zbiralni promet

v Jugoslavijo iz Nemške Avstrije, Cehoslovaške in Nemčije

z zavarovanjem proti transportnemu riziku vseh vrst in spremstvo trasportov z zanesljivimi izkušenimi organi ter zaporo vagonov s preiskušenim sistemom preskrbi

Central-Speditions-Bureau vormals Brüder Wittels Wien I., Biberstr. 6.

Zahvala.

Na izraženem sočutju ob bridki izgubi našega predobrega očeta, oz. brata, svaka, tasta, starega očeta in strica, gospoda

Matevža Rössmanna

izrekamo našo toplo zahvalo.

Ljubljana, meseca januarja 1920.

Žalujoče rodbine:

Rössmann, ing. Zajec, Danner, Lenče, dr. Jenko, Hladnik.

+

Neutolažljivim srcem javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je umrl nepozabni, iskreno ljubljeni soprog, oče, stari oče, tast, brat in stric, gospod

Franc Zupančič

posestnik in strojar

po kratki, mučni bolezni v četrtek, dne 8. januarja 1920 ob pol 10. uri v 71. letu starosti.

Pogreb nepozabnega rajnika je bil v soboto, dne 10. januarja ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Dragega rajnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Trebnje, dne 10. januarja 1920.

Žalujoči rodbini Zupančič, Verdir

Zahvala.

Podpisani se najtopleje zahvaljujejo za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu našega nepozabnega pokojnika

Franca Zupančiča

strojarja in posestnika

posebno še gasilnim društvom Trebnje, Ponikve in Mirna, Sokolu, občinskemu odboru, gg. uradnikom gg. stanovskim tovarišem žništvu, kakor sploh vsemu mnogobrojnemu občinstvu.

Trebnje, dne 10. januarja 1920.

Žalujoči rodbini Zupančič, Verdir.

Sevnica, 15. januarja 1920.

P. n.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu vljudno naznaniti, da sem z današnjim dnem prevzel v najem

Hotel Triglav v Sevnici ob Savi

in bodem istega dalje osebno vodil, ter mi bode glavna skrb tudi v nadalje cenjene goste v vsakem oziru najboljše zadovoljiti.

V upanju, da me bode slavno občinstvo podpiralo, prosim za obilen obisk.

Z odličnim spoštovanjem

Matija Ark.

Sevnica, 15. januarja 1920.

P. n.

S predstoječim usojam si slavnemu občinstvu vljudno naznaniti, da sem oddal moje gostilniško podjetje

Hotel Triglav

g. M. Arku v najem, kateri bode istega vodil nadalje v jednakem obsegu.

Za tako mi v obili izkazano naklonjenost se vsem cenjenim gostom srčno zahvaljujem ter prosim, da ostanete tudi nadalje naklonjeni mojemu nasledniku.

Z odličnim spoštovanjem

Karel Zupanc.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica štev. 102.

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.

Sanatorij in veliko morsko kopališče „THERAPIJA“ Crikvenica.

Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon interurb. 11.

Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon interurb 2-14.

Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem konfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici: za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novem: za Sušak; Središnji ured društva, Sušak-Reka. Naslov za brzojave **Jadrancentrala Sušak-Reka,** interurbni telefon štev. 9-8-9.

Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.

Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.

Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.